ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (neljas koda laiendatud koosseisus)

11. juuli 2007 *

Kohtuasjas T-351/03,

Schneider Electric SA, asukoht Rueil-Malmaison (Prantsusmaa), esindajad: advokaadid A. Winckler ja M. Pittie,

hageja,

keda toetab

Prantsuse Vabariik, esindaja: G. de Bergues,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: P. Oliver, É. Gippini Fournier ja C. Ingen-Housz, hiljem P. Oliver, O. Beynet ja R. Lyal, lõpuks P. Oliver, R. Lyal ja F. Arbault,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

keda toetab

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: W.-D. Plessing ja M. Lumma,

menetlusse astuja,

mille esemeks on nõue hüvitada kahju, mis väidetavalt tekkis hagejale rikkumiste tõttu, mis leidsid aset Schneider Electric SA ja Legrand SA koondumise ühisturuga kokkusobivuse kontrolli menetluse käigus,

EUROOPA ÜHENDUSTE
ESIMESE ASTME KOHUS (neljas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: kohtunikud H. Legal, I. Wiszniewska-Białecka, V. Vadapalas, E. Moavero Milanesi ja N. Wahl,

kohtusekretär: ametnik K. Pocheć,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. aprillil 2007 toimunud kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 Nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 4064/89 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜT L 395, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 31), parandatud (EÜT 1990, L 257, lk 13) ja muudetud nõukogu 30. juuni 1997. aasta määrusega (EÜ) nr 1310/97 (EÜT L 180, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 164) (edaspidi „määrus"), vaidluse ajal kohaldatavas redaktsioonis artikli 2 lõige 3 sätestab, et koondumine, mis tekitab või tugevdab turgu valitsevat seisundit, mille tulemusel tõhus konkurents oleks ühisturus või selle olulises osas märkimisväärselt takistatud, kuulutatakse ühisturuga kokkusobimatuks.

2 Määruse artikli 3 lõike 1 punkt b sätestab, et koondumiseks loetakse juhtumit, kus äriühing omandab kas väärtpaberite või varade ostmise kaudu otsese või kaudse kontrolli teise ettevõtja üle.

3 Määruse artikli 6 lõike 1 punkt b täpsustab, et komisjon kuulutab ühisturuga kokkusobivaks koondumise, millest on talle kooskõlas määrusega teatatud ning mis kuulub määruse reguleerimisalasse ja ei tekita tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses ühisturuga.

4 Vastupidisel juhul teeb komisjon vastavalt artikli 6 lõike 1 punktile c otsuse menetluse alustamise kohta põhjalikuks kontrolliks (nn II faasi avamise otsus).

5 Artikli 10 lõige 1 täpsustab, et need otsused tuleb teha ühe kuu jooksul alates koondumisteatise kättesaamisele järgnevast päevast või alates täieliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast.

6 Artikli 8 lõiked 2 ja 3 annavad komisjonile õiguse teha kontrolli II faasis vastavalt kas otsuse, mis kuulutab koondumise ühisturuga kokkusobivaks, tehes seda vajaduse korral pärast asjaomaste ettevõtjate muudatusi teatatud koondumiskava kohta, või otsuse, mis kuulutab koondumise ühisturuga kokkusobimatuks.

7 Artikli 10 lõige 3 täpsustab, et otsused, mis kuulutavad koondumise ühisturuga kokkusobimatuks, tuleb teha hiljemalt nelja kuu jooksul alates II faasi avamise kuupäevast.

8 Artikli 8 lõike 4 kohaselt võib komisjon, kui koondumine on juba rakendatud, lõike 3 kohases otsuses või eraldi otsuses nõuda, et ettevõtjad lahutataks või võetaks muud meetmed, mis võivad olla asjakohased tõhusa konkurentsi taastamisel.

9 Artikli 10 lõike 6 kohaselt loetakse teatatud koondumine ühisturuga kokkusobivaks, kui komisjon ei ole teinud kas otsust II faasi avamise kohta ühe kuu jooksul alates koondumisteatise kättesaamisele järgnevast päevast või alates täieliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast või otsust, mis kuulutab koondumise kokkusobivaks ühisturuga nelja kuu jooksul pärast II faasi avamist.

10 Artikli 10 lõige 5 sätestab, et kui ühenduse kohus tühistab komisjoni otsuse, hakatakse käesolevas määruses sätestatud tähtaegu uuesti arvestama alates kohtuotsuse kuupäevast.

11 Artikli 7 lõige 1 täpsustab, et koondumine jõustub alles pärast sellest teatamist või teatamisele järgneva kolme nädala jooksul.

12 Määruse artikli 7 lõige 3 täpsustab, et lõige 1 ei takista sellise avaliku vahetuspakkumise elluviimist, millest on komisjonile teatatud, tingimusel et omandaja ei kasuta kõnealuste väärtpaberitega seotud hääleõigust või teeb seda ainult investeeringute täieliku väärtuse säilitamiseks, lähtudes komisjoni poolt lõike 4 alusel tehtud erandist.

13 Viimatinimetatud sätte kohaselt võib komisjon taotluse korral teha erandi artikli 7 lõigetes 1 ja 3 kehtestatud kohustustest, et vältida tõsist kahju ühele või mitmele koondumisega seotud ettevõtjale. Erandi andmise suhtes võib kehtestada tingimused ja kohustused, et tagada tõhusa konkurentsi tingimusi. Erandit võib taotleda ja teha igal ajal, isegi enne teatamist või pärast tehingut.

14 Viimaks on sätestatud määruse artikli 18 lõikes 1, et enne eeskätt artikli 8 lõikes 3 sätestatud otsuste tegemist annab komisjon asjaomastele ettevõtjatele võimaluse igas menetluse etapis kuni nõuandekomiteega konsulteerimiseni teha teatavaks oma seisukohad nende vastu esitatud väidete kohta.

15 Sama artikli lõige 3 täpsustab, et komisjon lähtub oma otsuse tegemisel ainult vastuväidetest, mille kohta huvitatud ettevõtjad on saanud esitada oma märkused, ning et menetluste käigus peetakse täiel määral kinni õigusest kaitsele.

Vaidluse taust

16 Schneider Electric SA (edaspidi „Schneider") ja Legrand SA on kaks Prantsuse äriühingut, mis toodavad ja müüvad esiteks elektrijaotuse, tööstuselektroonika ja -automaatika sektorite tooteid ja süsteeme ning teiseks elektrilisi madalpingeseadmeid koos nende juurde kuuluvate osistega.

17 Elektrijaotustoodete sektor on jaotatud järgmisteks kaubaturgudeks:

Segment	Nimi	Tooted
Segment 1	Madalpinge peajaotusseadmed	Kilbi koostisosad, voolukatkestid, kaitsmed jne.
Segment 2	Alajaotusseadmed	Kilbi koostisosad, voolukatkestid, kaitsmed jne.
Segment 3	Kokkumonteeritavad kaablitoed ja -kanalid	Kokkumonteeritavad kaablitoed ja -kanalid
Segment 4	Lõppjaotusseadmed	Kilbi koostisosad, voolukatkestid, kaitsmed, lülitid ja vahelduvvoolukatkestid jne.
Segment 5A	Elektriseadmed, mis asuvad pärast lõppjaotusseadmeid	Lõppseadeldissüsteemid. Kontrollsüsteemid. Turva- ja kaitsesüsteemid. Kommunikatsioonivõrgu süsteemi koostisosad

Segment 5B	Lisavahendid seadistamisel	Harukarbid, kinnitus- ja ühendusmaterjal pärast lõppjaotusseadmeid ja enne seadeldisi
Segment 5C	Avatud kaabeldised	Põrandakarbid, seinarennid, torud jne.
Tööstuskomponendid	Transformatsiooni- ja toiteseadmed. Kontroll- ja signaalseadmed	Tööstusseadmete vahelduv- või alalisvooluga varustamiseks mõeldud seadmed. Lülitusseadmed tööstusseadmete juhtimiseks

18 Hulgimüügiettevõtjad on kohapealsed tarnijad, kes ostavad tootjatelt materjale, mida kasutavad selle sektori spetsialistid — seadistajad ning elektrimontöörid. Viimased panevad kokku elektrijaotusseadmete erinevaid osasid.

19 Schneider ja Legrand teavitasid komisjoni Schneideri kavast omandada määruse artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses täielikult ettevõtja Legrand'i üle kontroll avaliku aktsiate vahetustehingu teel (edaspidi „avalik vahetuspakkumine").

20 Kahe äriühingu presidendi vahel ringelnud kirjas 12. jaanuarist 2001 nähti ette, et Legrandi haldusnõukogu president osaleb isiklikult komisjonile esitatava lahenduse väljatöötamisel ning et kumbki äriühing ei saa mistahes Legrandi puudutavat kohustust välja pakkuda või aktsepteerida, ilma et selleks oleks Schneideri ja Legrandi haldusnõukogu presidentide eelnev nõusolek.

21 Mõlemad äriühingud teatasid 15. jaanuaril 2001 oma kokkuleppest kavandatud koondumise kohta (edaspidi „koondumine") ning Schneider esitas Legrandi aktsiate avaliku vahetuspakkumise kava Pariisi finantsturgude nõukogule.

22 Avalik vahetuspakkumine toimus 1. veebruarist kuni 7. märtsini 2001 ning sellest teavitati komisjoni formaalselt 16. veebruaril 2001.

23 Oma teate vormil CO märkisid koondumisteate esitanud pooled eeskätt seda, et koondumise mõju osas vahetuspakkumisele kõnealuste valdkondlike turgude segmentides 4 ja 5 on vähetõenäoline, et koondumine toob endaga kaasa konglomeraatmõju.

24 Leides, et koondumine tekitab tõsiseid kahtlusi selle kokkusobivuse osas ühisturuga, avas komisjon 30. märtsil 2001 määruse artikli 6 lõike 1 punkti c alusel kontrolli II faasi.

25 Komisjon saatis 6. aprilli 2001. aasta kirjaga Schneiderile ja Legrandile määruse artikli 11 lõike 1 kohase teabenõude.

26 Sellele nõudele järgnes 27. aprillil 2001 määruse artikli 11 lõike 5 kohane otsus, mille tulemusel peatus artikli 10 lõike 4 alusel neljakuuline tähtaeg, mis on komisjonil alates II faasi avamisest, et teha otsus koondumise kokkusobivuse kohta.

27 Pärast seda, kui Cour d'appel de Paris (Prantsusmaa) oli tühistanud avaliku vahetuspakkumise, mille vastuvõetavuse vaidlustamiseks olid Legrandi vähemusaktsionärid esitanud hagi, esitas Schneider 7. juunil 2001 tingimused muudetud avaliku vahetuspakkumise kohta, mis tunnistati vastuvõetavaks ning mis avati 21. juunil ja lõpetati 25. juulil 2001.

28 Komisjon saatis 3. augustil 2001 Schneiderile vastuväiteteatise, tuvastades, et koondumine tekitab või tugevdab turgu valitsevat seisundit teatavatel siseriiklikel valdkondlikel turgudel.

29 Väärtpaberituru komisjon avaldas 6. augustil 2001 teatise Schneideri avaliku vahetuspakkumise lõplike tulemuste kohta, mille kohaselt omandas Schneider 98,7% Legrandi aktsiatest.

30 Oma 16. augusti 2001. aasta vastusega vastuväiteteatisele vaidlustasid koondumise pooled turgudele komisjoni antud määratluse ning komisjoni analüüsi koondumise mõju kohta neile turgudele.

31 29. augustil 2001 toimus koondumisest teatanud ettevõtjate ning komisjoni talituste vahel ühine koosolek, mille eesmärk oli määratleda koondumistehingu võimalikud muudatused, mis võiksid lahendada komisjoni tõstatatud konkurentsiprobleemid.

32 Seoses sellega pakkus Schneider komisjonile mitmel korral parandusmeetmeid.

33 25. septembril 2001 konkurentsiküsimustega tegelevale komisjoni liikmele saadetud kirjaga avaldasid Schneider ja Legrand oma täielikku üllatust komisjoni negatiivse reaktsiooni suhtes nende viimasena väljapakutud ettepanekute kohta, kuigi need nägid ette Legrandi lahkumise jaotusseadmete koostisosade turgudelt kogu Euroopa Majanduspiirkonnas (edaspidi „EMP").

34 Komisjon tegi 10. oktoobril 2001 määruse artikli 8 lõike 3 alusel otsuse 2004/275/EÜ (juhtum COMP/M.2283 — Schneider-Legrand), mis kuulutas koondumise ühisturuga kokkusobimatuks (ELT 2004, L 101, lk 1; edaspidi „kokkusobimatuks kuulutamise otsus").

35 Komisjon leidis kokkusobimatuks kuulutamise otsuse punktis 782, et koondumine tekitab turgu valitseva seisundi, mis märkimisväärselt takistab tõhusat konkurentsi järgmistel siseriiklikel valdkondlikel turgudel:

— vormkarbiga voolukatkestite, miniatuursete voolukatkestite ning elektriliste jaotuskilpide jaoks ettenähtud lülituskilpide turud Itaalias;

— miniatuursete voolukatkestite, diferentsiaalkaitsmete ning lõppkilpide jaoks ettenähtud kastide turud Taanis, Hispaanias, Itaalias ja Portugalis;

— võrkvoolukatkestite turud Prantsusmaal ja Portugalis;

— kaablitugede turg Ühendkuningriigis;

— pistikute ja lülitite turg Kreekas;

— ilmastikukindlate seadmete turg Hispaanias;

— kinnitus- ja ühendusmaterjalide turg Prantsusmaal;

— transformatsiooniseadmete turg Prantsusmaal;

— kontroll- ja signaalseadmete turg Prantsusmaal.

36 Komisjon leidis kokkusobimatuks kuulutamise otsuse punktis 783 samuti, et koondumine tugevdab turgu valitsevat seisundit, mis märkimisväärselt takistab tõhusat konkurentsi järgmistel Prantsuse valdkondlikel turgudel:

— vormkarbiga voolukatkestite, miniatuursete voolukatkestite ning elektriliste jaotuskilpide jaoks ettenähtud lülituskilpide turud;

— miniatuursete voolukatkestite, diferentsiaalkaitsmete ning lõppkilpide jaoks ettenähtud kastide turud;

— pistikute ja lülitite turg;

— ilmastikukindlate seadmete turg;

— hädavalgustussüsteemide ja autonoomsete hädavalgustusblokkide turg.

37 Komisjon oli samuti seisukohal, et Schneideri pakutud parandusmeetmed ei võimalda lahendada kokkusobimatuks kuulutamise otsuses määratletud konkurentsiprobleeme.

38 Kuna Schneider oli 98,1% Legrandi aktsiate omandamisega rakendanud hiljem ühisturuga kokkusobimatuks kuulutatud koondumise, väljastas komisjon 24. oktoobril 2001 teise vastuväiteteatise, mille eesmärk oli Schneideri ja Legrandi lahutamine.

39 Selles dokumendis kavatses komisjon määruse artikli 8 lõike 4 alusel Schneiderilt nõuda, et ta võõrandaks oma osaluse Legrandis, nii et tema turgu valitsev seisund ei oleks enam märkimisväärne, et piisava kindlusega ja piisavalt lühikese ajaga taastada tõhus konkurents. Komisjon pidas samuti vajalikuks anda Schneideri osaluse haldamine Legrandis viivitamatult üle kogenud ja sõltumatule volitatud esindajale.

40 Määruse artikli 7 lõike 4 alusel tegi komisjon 4. detsembril 2001 Schneiderile viimase taotlusel erandi, lubades Schneideril teostada Legrandis oma osalusega seotud hääleõigust volitatud esindaja vahendusel, kelle nimetab Schneider volituse andmise lepingus sätestatud ning komisjoni heakskiidetud tingimustel.

41 Schneider ja Salustro Reydel Management allkirjastasid 10. detsembril 2001 volituste andmise lepingu.

42 Schneider esitas 13. detsembril 2001 Esimese Astme Kohtule hagi, paludes tühistada kokkusobimatuks kuulutamise otsus (kohtuasi T-310/01), ning eraldi dokumendina taotluse, et Esimese Astme Kohus lahendaks selle kohtuasja vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artiklile 76a kiirendatud menetluses.

43 Esimese Astme Kohus jättis 23. jaanuaril 2002 selle taotluse rahuldamata toimiku laadi, eeskätt hagi ja sellele lisatud dokumentide mahukuse tõttu.

44 Komisjon tegi 30. jaanuaril 2002 määruse artikli 8 lõike 4 alusel otsuse (edaspidi „lahutamisotsus"), kohustades Schneiderit lahutama end Legrandist üheksa kuu jooksul, s.o hiljemalt 5. novembriks 2002.

45 Lahutamisotsus keelas Schneideril Legrandi teatavaid tegevusalasid eraldatult lahutada, pani kohustuse Legrandi omandaja või omandajad eelnevalt komisjoniga kooskõlastada ning keelas anda Schneiderile hiljem Legrandi teatavaid tegevusalasid mistahes viisil tagasi.

46 Schneider esitas 18. märtsil 2002 lahutamisotsuse peale tühistamishagi (kohtuasi T-77/02), taotluse kohtuasja lahendamiseks kiirendatud menetluses ning taotluse lahutamisotsuse täitmise peatamiseks (kohtuasi T-77/02 R).

47 Taotluse asja lahendamiseks kiirendatud menetluses rahuldas Esimese Astme Kohus kohtuasjas T-77/02 pooltele 25. märtsil 2002 teatavaks tehtud otsusega.

48 5. aprillil 2002 korraldati kohtuasjas T-310/01 esimese koja presidendi ja ettekandja-kohtuniku istungiväline kohtumine poolte esindajatega.

49 Pärast kohtuasjas T-77/02 23. aprillil 2002 toimunud ajutiste meetmete kohtuistungit pikendas 8. mai 2002. aasta kirjaga komisjon Schneiderile Legrandist lahutamiseks antud tähtaega kuni 5. veebruarini 2003, puudutamata lahutamismenetluse etappide läbiviimist pikendatud tähtaja jooksul.

50 Olles komisjoni ära kuulanud, otsustas Esimese Astme Kohus (esimene koda) 3. mail 2002, võttes arvesse Schneideri kinnitust jääda 12. aprillil 2002 esitatud hagi lühendatud versiooni juurde, rahuldada Schneideri taotlus lahendada kohtuasi T-310/01 kiirendatud menetluses.

51 Kuna komisjon pikendas oma 8. mai 2002. aasta kirjas lahutamiseks määratud tähtaega, loobus Schneider 14. mai 2002. aasta kirjaga kohtuasjas T-77/02 R esitatud täitmise peatamise taotlusest.

52 Esimese Astme Kohtu presidendi 28. mai 2002. aasta määrusega kustutati registrist kohtuasi T-77/02 R ning jäeti ajutiste meetmete menetluse kohtukulude jaotuse küsimus lahendamiseks koos otsuse tegemisega põhikohtuasjas T-77/02.

53 Esimese Astme Kohtu esimese koja president andis 6. juuni 2002. aasta määrustega Legrandile, Comité central d'entreprise de la SA Legrand'ile ja Comité européen du groupe Legrand'ile loa astuda kohtuasjades T-310/01 ja T-77/02 komisjoni nõuete toetuseks menetlusse huvi tõttu Legrandiga seotud kohtuasjade tulemuste suhtes, kuna Legrandi olukorda mõjutas tehtud otsuste kehtimajäämine või tühistamine otseselt.

54 Schneider valmistas ette Legrandi võõrandamist, mis oleks toimunud juhul, kui need kaks tühistamishagi jäävad rahuldamata, ja sõlmis 26. juulil 2002 konsortsiumiga Wendel-KKR võõrandamislepingu, mis tuli täita hiljemalt 10. detsembril 2002 ning mis sisaldas sätet, mis võimaldas Schneideril kokkusobimatuks kuulutamise otsuse tühistamisel lepingu kuni 5. detsembrini 2002 üles öelda, makstes selle eest lepingu lõpetamise hüvitust.

55 Esimese Astme Kohus tühistas 22. oktoobri 2002. aasta otsusega kohtuasjas T-310/01: Schneider Electric *vs.* komisjon (EKL 2002, lk II-4071; edaspidi „kohtuotsus Schneider I") kokkusobimatuks kuulutamise otsuse põhjustel, mis puudutasid koondumise mõju analüüsi ja hindamist väljaspool Prantsusmaad asuvatele siseriiklikele valdkondlikele turgudele, samuti kaitseõiguste rikkumist, mis mõjutab koondumise mõju analüüsi Prantsuse valdkondlikele turgudele, ning Schneideri pakutud parandusmeetmeid.

56 Esimese punkti kohta on kohtuotsuses Schneider I leitud järgmist:

„256 […] komisjon […] ülehindas uue üksuse majanduslikku võimu punktides 782 ja 783 viidatud siseriiklikele valdkondlikele turgudele, liites oma analüüsis koondumise mõju kohta nende turgude suhtes kogu toodete valiku, mis ei kajasta koondumise tulemuseks oleva konkurentsi tegelikku olukorda […]

257 Samad põhjendused peavad kehtima ka ühinemise tulemusel tekkinud üksuse kaubamärkide valiku suhtes, mille ainulaadsus tuleneb samuti selliste kaubamärkide abstraktsest kokkuliitmisest, mida koondumisteate esitanud pooled kogu EMP territooriumil omavad.

[…]

296 […] keeldudes ABB ja Siemensi turuosade hulka arvamast nende kahe ettevõtja poolset jaotusseadmete osade integreeritud müüki, alahindas komisjon ühinemisel tekkinud üksuse kahe suurima konkurendi […] majanduslikku võimu ning vastupidi ülehindas selle üksuse võimu alajaotusseadmete osade turgudel Prantsusmaal ja Itaalias ning lõppjaotusseadmete osade turgudel Taanis, Hispaanias, Prantsusmaal, Itaalias ja Portugalis.

[…]

404 Esimese Astme Kohus leiab, et vead, tegematajätmised ja vastuolud, mis on tuvastatud eespool komisjoni analüüsis koondumise mõju kohta […], on olulised.

405 Tuginedes ühinemisel tekkinud üksuse tegevuse laienemisele kogu EMP-s, liitis komisjon majandusliku võimu välismaised näitajad koondumise mõju omavate siseriiklike valdkondlike turgudega, mille tulemusel laiendati koondumise mõju alusetult neile turgudele.

406 Selles osas tuleb meenutada, et mitte ühestki otsuses toodud asjaolust ei saa järeldada, et väljapakutud tehing võiks tekitada konkurentsiprobleeme muudel turgudel, kui valdkondlikud turud Prantsusmaal ja ülejäänud kuues riigis, mida otsuse punktides 782 ja 783 määratleti koondumisest mõjutatud turgudena.

407 Otsuses puudub muu hulgas igasugune analüüs nende siseriiklike valdkondlike turgude konkurentsistruktuuri kohta, mida vaidlusalune koondumine ei mõjuta […].

408 Lünkade ja vastuolude tõttu turustusstruktuuride analüüsis ei saanud komisjon ühinemisel tekkinud üksuse oluliste konkurentsieelistena enam käsitleda tema eelisjuurdepääsu turustusele — mis tal väidetavalt oma seisundi tõttu kõigil madalpingematerjalide turgudel turustustasemel oli —, ega hulgimüügiettevõtjate suutmatust uue üksusega konkureerida.

409 Majandusliku võimu näitajate abstraktsuse tõttu, mis tulenes toodete võrreldamatust valikust ning Schneider-Legrandi kontserni ainulaadsetest kaubamärkidest, puudus neil seos asjaomaste siseriiklike valdkondlike turgudega, mis viis komisjoni selleni, et viimane ülehindas koondumise mõju […] koondumisega seotud siseriiklikele valdkondlikele turgudele veelgi rohkem.

410 Sama kehtib esiteks asjaolu suhtes, et komisjon keeldus ABB ja Siemensi integreeritud müüki arvesse võtmast jaotusseadmete osade siseriiklike turgude puhul, mida koondumine mõjutab, ning teiseks selliste lünkade suhtes, mis esinesid eeskätt nimetatud koondumise mõju analüüsis lõppkilpide osade Taani turgudele ning jaotuskilpide ja lõppjaotusseadmete osade Itaalia turgudele.

411 Need analüüsi- ja hindamisvead võtsid seega tõendusliku väärtuse koondumise mõju majandusanalüüsilt […], millele oli rajatud vaidlustatud järeldus kokkusobimatuse kohta.

412 Siiski, sõltumata sellest, missugune on nende lünkade ulatus, mis võivad sisalduda komisjoni otsuses koondumise ühisturuga kokkusobimatuse kohta, ei saa need endaga kaasa tuua otsuse tühistamist, kui ja niivõrd kui selles otsuses sisalduvate muude asjaolude kogumi alusel on Esimese Astme Kohtul võimalik kindlaks teha, et koondumise rakendamine toob endaga igal juhul kaasa turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise, mis takistab märkimisväärselt määruse artikli 2 lõike 3 tähenduses tõhusat konkurentsi […].

413 Seetõttu ei piisa ainult nendest tuvastatud vigadest, et vaidlustada etteheiteid, mida komisjon punkides 782 ja 783 loetletud iga Prantsuse valdkondliku turu kohta esitas.

414 Esimese Astme Kohus märgib selles osas, et Schneider ei ole […] tõsiselt vaidlustanud koondumise mõju analüüsi neile turgudele. Ta heitis vastupidi komisjonile ette, et viimane võttis teiste siseriiklike valdkondlike turgude analüüsi aluseks koondumise tagajärjeks oleva konkurentsiolukorra Prantsuse turgudel […].

415 Tegelikult ei ole otsuses sisalduvaid faktilisi asjaolusid arvesse võttes võimalik mitte nõustuda komisjoni järeldusega, et teatatud koondumine tekitab või tugevdab Prantsuse turgudel, kus kumbki koondumisteate esitanud kahest poolest omas juba väga suurt võimu, turgu valitsevat seisundit, mille tulemusel määruse artikli 2 lõike 3 tähenduses […] oleks tõhus konkurents ühisturus või selle olulises osas märkimisväärselt takistatud […].

416 Otsusest nähtub nimelt, et Schneider-Legrandi kontsernil on igal asjaomasel Prantsuse turul turuosa, mis viitab turgu valitsevale seisundile või sellisele tugevnenud seisundile, võttes arvesse ühinemise tulemusena tekkiva üksuse peamiste konkurentide tagasihoidlikku osakaalu turul ja nende konkurentide turuosade jaotust […].

417 Lisaks märkis komisjon […], ilma et sellele oleks Schneider vastu vaielnud, ning mis nähtub ka otsusest […], et hulgimüügiettevõtjate makstud hinnad

madalpingeseadmete eest olid Prantsusmaal enne koondumise rakendamist keskmiselt tunduvalt kõrgemad kui teistel asjaomastel siseriiklikel turgudel.

418 […] ei saa vastu vaielda asjaolule, et koondumisteate esitanud poolte vahel on etteheidetes viidatud valdkondlikel turgudel väga intensiivne võistlus ning et koondumine […] tooks seal kaasa olulise konkurentsiteguri kõrvaldamise.

[…]

419 Majandusanalüüsi võib otsuses seega pidada ebapiisavaks vaid kõigi siseriiklike valdkondlike turgude suhtes peale Prantsuse turgude, kusjuures viimased kujutavad endast vastuvaidlematult ühisturu olulist osa määruse artikli 2 lõike 3 tähenduses […].”

57 Schneideri kaitseõiguste rikkumise kohta, mis mõjutas analüüsi, mis oli tehtud koondumise mõju ja hageja poolt Prantsuse valdkondlike turgude suhtes väljapakutud meetmete kohta, märgitakse kohtuotsuses Schneider I järgmist:

„444 Komisjon pidi […] teatatud koondumise tõttu tekkivad konkurentsiprobleemid esile tooma eriti arusaadavalt, et koondumisteate esitanud pooltel oleks asjakohaselt ja õigeaegselt võimalik esitada ettepanekud vara võõrandamise kohta, mis võimaluse korral võiks muuta koondumise ühisturuga kokkusobivaks.

445 […] sõnastusest ei tulene, et [3. augusti 2001. aasta] vastuväiteteatises käsitleti piisava selguse ja täpsusega seda, et Schneideri turgu valitseva seisundi tugevnemine madalpingeseadmete tarnijate suhtes Prantsusmaal ei tulene pelgalt Legrandi müükide liitmisest jaotusseadmete koostisosade turgudel, vaid ka Legrandi juhtivast seisundist lõppseadeldiste turusegmendis. Eeskätt tuleb märkida, et üldine järeldus vastuväiteteatises loetleb koondumisest mõjutatud üksikuid siseriiklikke valdkondlikke turge […], viitamata siiski mingile seotusele koondumisteate esitanud pooltest ühe seisundi asjaomaste kaupade turul ning teise poole seisundi vahel muul sektoriaalsel turul.

[…]

453 […] vastuväiteteatise alusel ei olnud Schneideril võimalik täies ulatuses hinnata komisjoni tuvastatud konkurentsiprobleeme, mis tekivad […] koondumise tulemusel Prantsusmaal madalpingeseadmete turul turustustasandil.

454 Seega on Schneideri kaitseõigust rikutud mitmel viisil.

455 Schneiderilt võeti esiteks võimalus tulemuslikult vaidlustada komisjoni väide, mille kohaselt tugevnes Prantsusmaal ala- ning lõppjaotusseadmete koostisosade sektori turustustasandil Schneideri turgu valitsev seisund Legrandi juhtiva seisundi tõttu lõppseadeldiste turusegmendis.

456 Schneideril ei olnud seega võimalik esitada tulemuslikult oma sellekohaseid märkusi vastuses vastuväiteteatisele ega 21. augustil 2001 toimunud kohtuistungil.

457 Kui see nii ei oleks olnud, oleks komisjon võinud täpsustada oma seisukohta või vastupidi täiendavalt põhistada oma väidet uute asjaoludega, mille tagajärjel oleks otsus olnud igal juhul teistsugune.

458 Teiseks tuleb lähtuda sellest, et Schneideril ei olnud võimalik esitada tulemuslikult ja õigeaegselt ettepanekuid vara võõrandamiseks ulatuses, mis on piisav, et lahendada komisjoni määratletud konkurentsiprobleemid kõnealustel valdkondlikel turgudel Prantsusmaal.

459 Esimese Astme Kohus märgib selles osas, et Schneider rõhutas kohtuistungil, et tal ei olnud tõepoolest võimalik mõistliku aja jooksul välja pakkuda meetmeid konkurentsiprobleemide lahendamiseks, mistõttu ta otsust ei vaidlustanud.

460 Schneiderilt võeti sel viisil kaudselt võimalus saada nõusolek, mille komisjon võinuks anda väljapakutud meetmetele, kui koondumisteate esitanud pooled oleksid saanud esitada õigeaegselt piisavad võõrandamiskohustuse ettepanekud, et lahendada komisjoni määratletud konkurentsiprobleemid tervikuna turustustasandil Prantsusmaal.

461 Nende rikkumiste mõju on sedavõrd tugevam, kuna — nagu komisjon seda mitu korda kohtuistungil märkis — parandusmeetmed on ainus vahend,

millega vältida seda, et määruse artikli 2 lõike 3 reguleerimisalasse jääv koondumine kuulutataks kokkusobimatuks.

462 Kuna järelikult on otsusega rikutud kaitseõigust, tuleb selle väitega nõustuda.

463 Neil asjaoludel tuleb otsus tühistada, ilma et oleks vajalik teha otsus muude väidete ja argumentide kohta, mille esitas Schneideri oma hagi toetuseks ning millega vaidlustati eeskätt komisjoni hinnang Schneideri ettepanekute kohta võõrandada osalus, et muuta koondumine ühisturuga kokkusobivaks.

464 EÜ artikli 233 kohaselt peab komisjon võtma käesoleva tühistamisotsuse täitmiseks vajalikud meetmed.

465 Need meetmed peavad järgima põhjendusi, mis on kohtuotsuse resolutiivosa oluline alus (vt Euroopa Kohtu 26. aprilli 1988. aasta otsus liidetud kohtuasjades 97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86: Asteris jt *vs.* komisjon, EKL 1988, lk 2181, punkt 27). Käesoleva kohtuotsuse asjakohased põhjendused tähendavad — eeldusel, et teatatud koondumise kokkusobivuse uurimist alustatakse uuesti —, et Schneiderile tehakse võimalikuks asjassepuutuvate siseriiklike valdkondlike turgude osas, mille suhtes otsuses sisalduvat majandusanalüüsi ei lükatud käesolevas kohtuotsuses ümber, st Prantsuse valdkondlike turgude osas ennast tulemuslikult kaitsta ja vajaduse korral pakkuda välja parandusmeetmed, mis vastavad etteheidetele, mis komisjon aluseks võttis ja mida ta eelnevalt täpsustas."

58 Seetõttu tühistas Esimese Astme Kohus oma 22. oktoobri 2002. aasta otsusega kohtuasjas T-77/02: Schneider Electric *vs.* komisjon (EKL 2002, lk II-4201; edaspidi „kohtuotsus Schneider II") lahutamisotsuse, kuna see otsus kujutab endast tühistatud kokkusobimatuks kuulutamise otsuse rakendusmeedet, ning puudus vajadus uurida lahutamisotsuse õigusvastasuse kohta esitatud teisi iseseisvaid väiteid.

59 Komisjon ei esitanud apellatsioonkaebusi kohtuotsuste Schneider I ja Schneider II peale, mis on seega jõustunud.

60 Schneider rõhutas oma 29. oktoobri 2002. aasta kirjas menetlustähtaegade olulisust ja nende tõsiseid finantsilisi tagajärgi ning kinnitas, et tema 24. septembri 2001. aasta parandusmeetmed Prantsusmaa osas võivad olla koondumise kokkusobivuse uuesti kontrollimise ajutiseks aluseks, kuni esitatakse võimalikud uued etteheited.

61 Komisjon avaldas 15. novembril 2002 Euroopa Ühenduste Teatajas (EÜT 2002, C 279, lk 22) teadaande koondumise kontrollimise uuesti alustamise kohta, täpsustades, et määruse artikli 10 lõike 5 alusel hakatakse uurimise tähtaegu arvestama alates 23. oktoobrist 2002, s.o kohtuotsuse Schneider I kuulutamisele järgnevast päevast. Komisjon lisas, et I faasi esmase analüüsi kohaselt ning ilma, et see mõjutaks lõppotsust, võib koondumine kuuluda määruse reguleerimisalasse, ning palus kolmandatel isikutel esitada oma võimalikud märkused.

62 Komisjon teavitas 13. novembri 2002. aasta vastuväiteteatisega Schneiderit, et koondumine võib mõjutada konkurentsi Prantsuse valdkondlikel turgudel Schneideri ja Legrandi oluliste turuosade kattumise, nende traditsioonilise võistlevuse kadumise, Schneiderist ja Legrandist moodustunud uuele üksusele kuuluvate kaubamärkide, hulgimüügiettevõtjate üle selle üksuse omatava võimu ning iga konkurendi võimetuse tõttu avaldada niisugust konkurentsisurvet, mida Legrand avaldas enne koondumise rakendamist.

63 Eeskätt märkis komisjon järgmist:

„Seega toob koondumine kõigil asjaomastel turgudel, kus ühel või teisel poolel oli enne koondumist turgu valitsev seisund, endaga kaasa selle, et kõrvaldatakse vahetu konkurent, kes ainsana oleks võimeline konkureerima turgu valitsevat seisundit omava ettevõtjaga tänu oma seotusele sama kontserni väga tugevate seisunditega sama sektori teistes segmentides, eeskätt mis puudutab nende kaubamärkide üldtuntust ning kaubandussuhteid hulgimüügiettevõtjatega."

64 Schneider esitas 14. novembril 2002 komisjonile parandusmeetmed, mille eesmärk oli kõrvaldada Schneideri ja Legrandi tegevusalade kattumine Prantsuse asjaomastel valdkondlikel turgudel.

65 25. novembri 2002. aasta kirjas selgitas Schneider komisjonile, et 13. novembri 2002. aasta vastuväiteteatises esitatud argumendid olid oma laadilt ja ulatuselt ebatäpsed, kuna turg turu haaval ei olnud uuritud koondumise mõjusid, ja neist ei nähtunud konkurentsivastase mõju olemasolu asjaomastele turgudele, samuti ei vastanud komisjoni üldised järeldused tegelikkusele.

66 29. novembri 2002. aasta kirjaga teavitas komisjon Schneiderit, et tema hiljem esitatud parandusmeetmed ei olnud piisavad, et kõrvaldada kõiki koondumisest tulenevaid konkurentsipiiranguid, kuna jäid kahtlused võõrandatud tegevusalade jätkusuutlikkuse ja sõltumatuse osas, samuti ei suuda väljapakutud meetmed luua vastukaalu Schneiderist ja Legrandist moodustunud uue üksuse majanduslikule võimule.

67 29. novembri 2002. aasta otsusega tuvastas Cour d'appel de Versailles (Prantsusmaa) esialgse õiguskaitse menetluses, et Schneideri parandusmeetmete ettepanekutel puudus Legrandi presidendi eelnev nõusolek, millega rikuti eespool viidatud 12. jaanuari 2001. aasta kirja, ning kohustas seetõttu Schneiderit tagasi võtma „Legrandi osalust puudutavad võõrandamisettepanekud, millele Legrandi president ei olnud andnud nõusolekut".

68 2. detsembri 2002. aasta kirjas heitis Schneider komisjonile ette, et viimane vaidlustas tema parandusmeetmete jätkusuutlikkuse ja tulemuslikkuse konkurentsiolukorra säilitamisel asjaomastel Prantsuse turgudel, ning avaldas, et selles väga kaugele läinud menetlusetapis ei ole komisjoni seisukohtade tõttu enam reaalne arutelu jätkata. Selleks et lõpetada rohkem kui aasta kestnud kindlusetus, teatas Schneider komisjonile, et ta otsustas Legrandi müüa konsortsiumile Wendel-KKR.

69 3. detsembri 2002. aasta faksiga kinnitas Schneider komisjonile oma otsust, täpsustades, et vastavalt 26. juuli 2002. aasta võõrandamislepingu sätetele ei pea ta Legrandi müügil kontsernile Wendel-KKR enam omalt poolt mingit initsiatiivi üles näitama ning et müük toimub 10. detsembril 2002.

70 4. detsembri 2002. aasta otsusega algatas komisjon koondumise kontrolli II faasi, sedastades, et Schneideri väljapakutud parandusmeetmed ei võimaldanud uurimise käigus kõrvaldada tõsiseid kahtlusi koondumise kokkusobivuse osas, arvestades koondumise mõjusid Prantsuse valdkondlikele turgudele, mis on määratletud kokkusobimatuks kuulutamise otsuse punktides 782 ja 783.

71 Komisjon leidis nimelt, et võõrandamiseks väljapakutud tegevused puudutasid osalust Legrandis ning näisid olevat vastuolus Cour d'appel de Versailles' otsusega, ning lükkas muu hulgas tagasi meetmed, mis olid välja pakutud asjaomaste üksuste jätkusuutlikkuse ja sõltumatuse eesmärgil.

72 10. detsembril 2002 võõrandas Schneider oma osaluse Legrandis konsortsiumile Wendel-KKR ning teavitas sellest järgmisel päeval komisjoni talitusi.

73 13. detsembri 2002. aasta kirjaga teavitas komisjon Schneiderit, et ta lõpetab koondumise uurimise menetluse, kuna Schneider ei kontrolli enam Legrandi ning seetõttu puudub menetlusel ese.

74 10. veebruaril 2003 esitas Schneider tühistamishagid 4. detsembri 2002. aasta otsuse peale II faasi avamise kohta ning 13. detsembri 2002. aasta otsuse peale menetluse lõpetamise kohta (kohtuasi T-48/03).

75 29. oktoobri 2004. aasta määrustega kohtuasjades T-310/01 DEP et T-77/02 DEP: Schneider Electric *vs.* komisjon (kohtulahendite kogumikus ei avaldata) mõistis Esimese Astme Kohus komisjonilt Schneideri kasuks välja kohtukulud 419 595,32 eurot kohtuasjas T-310/01 ning 426 275,06 eurot kohtuasjades T-77/02 ja T-77/02 R.

76 Esimese Astme Kohus jättis 31. jaanuari 2006. aasta määrusega kohtuasjas T-48/03: Schneider Electric *vs.* komisjon (EKL 2006, lk II-111) tühistamishagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, kuna otsus II faasi avamise kohta ja menetluse lõpetamise otsus ei kujuta endast Schneideri huve kahjustavaid akte.

77 Selle määruse peale esitas Schneider apellatsioonkaebuse, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 12. aprillil 2006.

78 Euroopa Kohus jättis selle apellatsioonkaebuse 9. märtsi 2007. aasta määrusega kohtuasjas C-188/06 P: Schneider Electric *vs.* komisjon (EKL 2007, lk I-35) rahuldamata. Nimetatud määruse punktis 48 leidis Euroopa Kohus, et otsustades uuesti alustada koondumise kontrollimenetluse I faasi, kavatses komisjon teha vajalikke järeldusi kohtuotsusest Schneider I, võttes Schneideri kaitseõiguste tagamiseks samuti kõik vajalikud abinõud.

Menetlus ja poolte nõuded

79 Hageja esitas 10. oktoobril 2003 käesoleva kahju hüvitamise hagi.

80 2. detsembri 2003. aasta otsusega määras Esimese Astme Kohtu president kohtuasja neljandale kojale.

81 Esimese Astme Kohus (neljas koda) võttis 11. detsembril 2003 tarvitusele menetlust korraldava meetme, piirates kohtuvaidluse ühenduse lepinguvälise vastutuse põhimõtte ning kahju kindlaksmääramise metodoloogiaga.

82 20. aprilli ja 6. detsembri 2004. aasta määrustega lubati Saksamaa Liitvabariigil ja Prantsuse Vabariigil astuda menetlusse vastavalt komisjoni nõuete ning Schneideri nõuete toetuseks.

83 Komisjoni taotlusel otsustas Esimese Astme Kohus 13. oktoobril 2004 anda kohtuasi lahendamiseks neljandale kojale laiendatud koosseisus.

84 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus (neljas koda laiendatud koosseisus) avada suulise menetluse ning esitada põhikohtuasja pooltele kirjalikud küsimused, millele vastati ettenähtud tähtaja jooksul.

85 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 25. aprilli 2007. aasta kohtuistungil.

86 Schneider, keda toetab Prantsuse Vabariik, palub Esimese Astme Kohtul:

— esimese võimalusena:

— mõista ühenduselt hageja kasuks välja summa suuruses 1 663 734 716,76 eurot, millest arvutatakse vastavalt maha nende kohtukulude summa, mis tuleb hagejale tagastada vastavalt kohtukulude kindlaksmääramise määrustele kohtuasjades T-310/01 DEP ja T-77/02 DEP, ning millele liidetakse esiteks intress määraga 4% aastas alates 4. detsembrist 2002 kuni summa täieliku tasumiseni ja teiseks maks summas, mida Schneider peab tasuma makstavalt hüvitiselt selle saamise hetkel;

— teise võimalusena:

— tunnistada hagi vastuvõetavaks;

— tuvastada ühenduse lepinguväline vastutus;

— panna paika menetlus, mis on vajalik, et teha kindlaks Schneiderile tegelikult tekitatud ja hüvitamisele kuuluva kahju summa;

— mõista komisjonilt igal juhul välja kõik kohtumenetlusega seotud kohtukulud.

87 Komisjon, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi osalise vastuvõetamatuse ja täieliku põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja Schneiderilt.

Vastuvõetavus

Poolte argumendid

88 Esitamata kodukorra artikli 114 alusel vastuvõetamatuse vastuväidet, leiab komisjon oma vastuses, et ülevaade Schneideri teatavatest nõuetest sisaldas üldisi viiteid väidetele, mille ta esitas kohtuasjades T-310/01, T-77/02 ja T-48/03 oma kolme tühistamishagi toetuseks ning mis erinevad oma eseme või oma pealkirja poolest käesolevas

kahju hüvitamise hagis sisalduvatest põhjendustest. Sellised üldised viited ei vasta Euroopa Kohtu põhikirja artikli 21 esimese lõigu ja Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c nõuetele.

89 Komisjon piirdub seega sellega, et vaidlustab hagiavalduses esitatud ainsa argumendi põhjendatuse ning järelikult ei loe end kohustatuks vastama põhjendustele, mis on esitatud kolmes tühistamishagis toodud tühistamisväidetes, kuna neid põhjendusi ei ole käesolevas hagiavalduses esitatud, vaid neile on üksnes viidatud.

90 Lisaks rõhutab komisjon, et hagiavalduses ei ole kuidagi püütud määratleda, põhjendada ega liigitada väidetava seose laadi talle etteheidetava käitumise ning esitatud kahjunõuete vahel.

91 Schneider vastab, et kogu hagiavalduses esitatud argumentatsioon on kooskõlas vastuvõetavuse nõuetega, mis on kehtestatud kohaldatavates menetlusnormides ning mida on selgitatud kohtupraktikas.

Esimese Astme Kohtu hinnang

92 Tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artikli 21 esimesele lõigule, mida kohaldatakse Esimese Astme Kohtu menetluses selle põhikirja artikli 53 esimese lõigu ja Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c alusel, peab hagiavalduses sisalduma hagi ese ja lühike ülevaade fakti- ja õigusväidetest.

93 See teave peab olema piisavalt selge ja täpne, et kostja saaks ette valmistada kaitse ja Esimese Astme Kohus lahendada hagi vajadusel ilma täiendava informatsioonita. Selleks et tagada õiguskindlus ja korrakohase õigusemõistmise põhimõtete järgimine, on hagiavalduse vastuvõetavuseks vaja, et peamised faktilised ja õiguslikud asjaolud, millele tuginetakse, tuleneksid vähemalt ülevaatlikult, aga järjekindlalt ja arusaadavalt hagiavalduse enda tekstist (Esimese Astme Kohtu 11. juuli 2005. aasta määrus kohtuasjas T-294/04: Internationaler Hilfsfonds *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-2719, punkt 23).

94 Nende nõuete täitmiseks peab ühenduse institutsiooni poolt tekitatud kahju hüvitamise nõuet sisaldavas hagiavalduses olema esitatud andmed, mis võimaldaksid määratleda hageja poolt institutsioonile etteheidetavat käitumist, põhjuseid, miks hageja leiab, et selle käitumise ja väidetavalt tekkinud kahju vahel on põhjuslik seos, ning selle kahju iseloom ja ulatus (Esimese Astme Kohtu 11. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-210/00: Biret ja C[ie vs.] nõukogu, EKL 2002, lk II-47, punkt 34, mille Euroopa Kohus on jätnud apellatsioonimenetluses muutmata 30. septembri 2003. aasta otsusega kohtuasjas C-94/02 P: Biret ja Cie *vs.* nõukogu, EKL 2003, lk I-10565).

95 Käesolevas asjas tuleb viiteid hagiavalduse argumentatsioonile, mis esitati kohtuasjades T-310/01, T-77/02 ja T-48/03 tühistamisväidete toetuseks, sõltumata nende olulisusest ja nende arvust, käsitleda vaid väidete ülevaate täiendusena hagiavalduses nimetatud rikkumiste suhtes, mida komisjonile etteheidetav käitumine väidetavalt sisaldab, kusjuures komisjon ei vaidlusta väidete ülevaate vormilist vastuvõetavust.

96 Arvestades, et kolme tühistamishagi ja käesoleva kahju hüvitamise hagi pooled ja õiguslik alus, st komisjoni tegevuses sisalduvad rikkumised, on identsed, tuleb tunnistada vastuvõetavateks hagiavalduses esitatud viited — mis ise on vastuvõetavad — kolme tühistamishagi toetuseks esitatud väidetele.

97 Samuti tuleb hagi vastuvõetamatuse osas tagasi lükata komisjoni argumentatsioon, et hagiavalduses ei ole nõuetekohaselt esitatud väidetav põhjuslik seos tekkinud kahju ja komisjonile etteheidetava käitumise vahel.

98 Esimese Astme Kohtule näib nimelt, et hagiavalduses esitatud põhjuslik seos vastab formaalse vastuvõetavuse miinimumtingimustele, mida õigusaktid ja kohtupraktika hagiavalduse puhul nõuavad. See teave on piisavalt selge ja täpne, et komisjon saaks ette valmistada kaitse ja Esimese Astme Kohus teha tarvilik otsus esitatud kahjunõuete kohta, milles Schneider väidab, et kaks kokkusobimatuks kuulutamise otsuses sisalduvat rikkumist on põhjustanud talle otsese kahju ning et komisjoni käitumine tervikuna koondumise kontrolli menetluse ajal takistas hagejal vähendamast kahju, mis kajastub nõutavas hüvitise summas.

99 Seega tuleb komisjoni esitatud märkused tagasi lükata ning nii käesolev kahju hüvitamise hagi kui ka kogu selle hagi toetuseks esitatud argumendid vastuvõetavateks lugeda.

Põhiküsimus

Poolte peamised põhjendused

100 Schneider väidab, et kohtuotsusega Schneider I tuvastati kokkusobimatuks kuulutamise otsuses kaks rikkumist — esiteks esinesid komisjoni analüüsis koondumise mõju kohta siseriiklikel valdkondlikel turgudel väljaspool Prantsusmaad puudused ning teiseks rikuti hageja kaitseõigusi, kuna 3. augusti 2001. aasta vastuväiteteatises ei olnud piisavalt täpsustatud etteheidet, et Prantsusmaal madalpingeseadmete turgude

hulgimüügitasandil oli Schneideri turgu valitsev seisund ala- ja lõppjaotusseadmete koostisosade sektoris seotud Legrandi väidetavalt juhtiva seisundiga lõppseadeliste segmendis —, mis kujutavad endast kahte piisavalt selget ja kolmandatele isikutele õigusi andvate õigusnormide rikkumist.

101 Koondumist ei viidud ellu üksnes komisjoni ebaseadusliku käitumise tõttu. Seetõttu tõid kaks kokkusobimatuks kuulutamise otsuses sisalduvat rikkumist endaga otseselt kaasa hageja vara väärtuse vähenemise, mis seisneb esiteks Legrandi osaluse ulatuses tekkinud arvestuslikus kahjus, teiseks sellisest tulust ilmajäämises, mida plaaniti saada koondumisega kaasneva sünergia ning kontserni tööstusstrateegia abil, ja viimaks kolmandaks väga negatiivses mõjus hageja mainele.

102 Kokkusobimatuks kuulutamise otsus sundis Schneiderit samuti otseselt kandma esiteks kulud, mis olid seotud *ad hoc* esindaja tasudega Schneideri ja Legrandi lahutamist puudutavas haldusmenetluses ja kohtuotsuste Schneider I ja Schneider II kuulutamisele järgnenud päeval koondumise kontrolli uuesti alustamisega, ning teiseks kulud, mis olid seotud kohtuasjades T-310/01, T-77/02 ja T-77/02 R Esimese Astme Kohtule hagide esitamisega, millest on maha arvutatud nende kohtukulude summa, mis Schneiderile on juba välja mõistetud vastavalt 29. oktoobri 2004. aasta kohtukulude kindlaksmääramise määrustele kohtuasjades T-310/01 DEP ja T-77/02 DEP: Schneider Electric *vs.* komisjon.

103 Komisjoni ilmselgelt vaenulik käitumine Schneideri suhtes jätkus koondumise kontrolli menetluses ja süvenes pärast kokkusobimatuks kuulutamise otsuse vastuvõtmist, mis — olemata esialgse kahju põhjus — aitas siiski kaasa selle tekkimisele lõplikus ulatuses.

104 Oma suhtumisega suurendas komisjon esiteks esialgset kahju, mis tekkis kokkusobimatuks kuulutamise otsuse tõttu, ning põhjustas teiseks hagejale täiendava kahju nende kulude näol, mida ta pidi kandma alates 10. oktoobrist 2001.

105 Esiteks ei olnud komisjon kontrollimenetluse algusest saadik Schneideri suhtes õiglane ning seejärel, piiras pärast kokkusobimatuks kuulutamise otsust hageja õigust olla erapooletu võimu poolt ärakuulatud, eiras sellele institutsioonile määrusega antud kontrolli teostamise ainupädevust. Koondumise uuesti kontrollimise käigus ei täitnud komisjon heas usus kohtuotsust Schneider I, rikkus uuesti hageja kaitseõigusi ning lõpuks koostas tema parandusmeetmete suhtes vale, ebaõiglase ja diskrimineeriva analüüsi.

106 Teiseks oli komisjoni leppimatuse tõttu, mida viimane näitas üles Schneideri ja Legrandi lahutamise tingimuste ja tähtaja kindlaksmääramisel, Schneider sunnitud kandma mitmesuguseid õigusabi-, panga- ja maksudega seotud kulusid, et kaaluda kavandatava lahutamise erinevaid võimalusi. Lõpuks, kasutades ära Schneideri ja Legrandi vahelisi pingeid kokkusobimatuks kuulutamise otsusele järgneval ajal, viis komisjon Legrandi selleni, et viimane esitas Prantsusmaal Schneideri vastu novembris 2002 hagi, seejärel vaidlustas siseriigi kohtu otsuse, millega hageja püüdis saada kooskõlastust koondumise ühisturuga kokkusobivuse kohta. Sellest tulenesid uued kulud, mida muidu ei oleks Schneiderile kunagi tekkinud.

107 Komisjon vastab peamiselt, et mitte kumbki neist rikkumistest, mis olid kohtuotsusega Schneider I tuvastatud kokkusobimatuks kuulutamise otsuses, ei ole piisavalt rasked, et kujutada endast viga, mis tooks kaasa ühenduse lepinguvälise vastutuse Schneideri suhtes.

108 Ülejäänud väidetavad rikkumised ei ole millegagi tõendatud ning igal juhul ei saa neid lugeda ühenduse õiguse piisavalt selgeteks rikkumisteks, mis võiksid kujutada endast sellist viga, mis tooks kaasa ühenduse vastutuse.

109 Schneider väidab oma kahjusumma osas, et tema varale tekkinud arvestuslik kahju tõusis õigusvastaselt kokkusobimatuks kuulutamise otsuse tegemise kuupäeval 10. oktoobril 2001 summani vahemikus 2,483 kuni 3,326 miljardit eurot. See kahju muutus edaspidi, piirdudes lõpuks 1 663 734 716,76 euroga, hõlmates kulusid, mille põhjustas hagejale komisjoni ebaseaduslik tegevus tervikuna.

110 Kokkusobimatuks kuulutamise otsus põhjustas Schneiderile varade väärtuse kaotuse ajavahemikul, mis jääb Legrandi aktsiate avaliku vahetuspakkumise väljakuulutamise kuupäeva ning detsembris 2002 võõrandamislepingu elluviimise vahele. Selleks kahjuks on Legrandi osalust kajastav arvestuslik kahju ja tulust ilmajäämine, mida plaaniti saada koondumisega kaasneva sünergia tõttu, ning kahju, mis sellest tekkis Schneideri tööstusstrateegiale ja mainele.

111 Komisjon väidab vastu, et mitte ükski kahju ei ole tõendatud. Komisjon vaidlustab siinkohal nii varade väärtuse väidetava vähenemise tegelikkuse ja konkreetsuse kui ka Schneideri väljapakutud meetodi selle kahju hindamiseks. Samuti ei oleks hageja pidanud kandma tasudega seotud ülemääraseid kulusid kokkusobimatuks kuulutamise otsuse järel. Komisjon jätab endale õiguse analüüsida üksikasjalikult nende nõuete toetuseks esitatud arveid ning võimaluse täiendada ja kohandada kahju hindamise meetodeid.

112 Komisjon eitab igal juhul põhjuslikku seost talle etteheidetava käitumise ning erinevat liiki väidetava kahju vahel. Selles osas rõhutab komisjon, et väga oletuslik on Schneideri alusväide, et kui komisjonile etteheidetavaid rikkumisi ei oleks olnud, oleks koondumine saanud loa ja see oleks rakendunud tähtaegselt.

Esimese Astme Kohtu esialgsed kaalutlused

113 Kõigepealt tuleb meenutada, et — nagu tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast — ühenduse organite õigusvastase tegevuse puhul EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise eelduseks on see, et samaaegselt esinevad teatavad tingimused, st institutsioonile etteheidetava käitumise õigusvastasus, kahju tekkimine ning põhjuslik seos väidetava käitumise ja viidatud kahju vahel (Euroopa Kohtu 29. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 26/81: Oleifici Mediterranei *vs.* EMÜ, EKL 1982, lk 3057, punkt 16 ning Esimese Astme Kohtu 14. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-383/00: Beamglow *vs.* parlement jt, EKL 2005, lk II-5459, punkt 95).

114 Kui sarnaselt käesolevale asjale viidatakse kahju hüvitamise hagi alusena õigusakti õigusvastasusele, siis selleks, et tekiks ühenduse lepinguväline vastutus, peab see kujutama endast eraõiguslikele isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selget rikkumist.

115 Otsustav kriteerium on see, et ühenduse institutsioon on ilmselgelt ja oluliselt eiranud oma kaalutlusõiguse piire (Euroopa Kohtu 19. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-282/05 P: Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, EKL 2007, lk I-2941, punkt 47).

116 Euroopa Kohtu poolt ühenduse lepinguvälise vastutuse valdkonnas välja arendatud süsteem võtab iseäranis arvesse lahendatavate olukordade keerukust, õigusaktide kohaldamise või tõlgendamisega kaasnevaid raskusi ning eriti vaidlustatud akti andja kaalutlusruumi (kohtuotsus Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, punkt 50).

117 Kui kõnealusel institutsioonil on üksnes märkimisväärselt piiratud, kui mitte olematu kaalutlusruum, võib ühenduse õiguse vähim rikkumine olla piisav, et tuvastada ühenduse õiguse piisavalt selge rikkumise olemasolu (kohtuotsus Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, punkt 47).

118 Samasugune on olukord siis, kui kostjaks olev institutsioon on rikkunud üldist hoolsuskohustust (vt selle kohta Euroopa Kohtu 27. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-308/87: Grifoni *vs.* Euratom, EKL 1990, lk I-1203, punktid 13 ja 14) või kui ta kuritarvitas materiaalõigus- või menetlusnorme nende kohaldamisel (Euroopa Kohtu 14. juuli 1967. aasta otsus liidetud kohtuasjades 5/66, 7/66 ja 13/66–24/66: Kampffmeyer jt *vs.* komisjon, EKL 1967, lk 317, 339 ja 340).

119 Lisaks peab ühenduse vastutusele tuginev pool esitama määravaid tõendeid väidetava kahju olemasolu ja suuruse kohta ning tõendama selle kahju ja vastavale institutsioonile süükspandava käitumise vahelist piisavalt otsest põhjuslikku seost (Euroopa Kohtu 4. oktoobri 1979. aasta otsus liidetud kohtuasjades 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79: Dumortier Frères jt *vs.* nõukogu, EKL 1979, lk 3091, punkt 21; Esimese Astme Kohtu 24. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-178/98: Fresh Marine *vs.* komisjon, EKL 2000, lk II-3331, punkt 118, mille Euroopa Kohus on jätnud apellatsioonimenetluses muutmata 10. juuli 2003. aasta otsusega kohtuasjas C-472/00 P: komisjon *vs.* Fresh Marine, EKL 2003, lk I-7541).

120 Kui ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise üks kolmest tingimusest ei ole täidetud, tuleb kahju hüvitamise nõue jätta rahuldamata, ilma et oleks vaja uurida kahte ülejäänud tingimust (Euroopa Kohtu 15. septembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-146/91: KYDEP *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 1994, lk I-4199, punkt 81 ning Esimese Astme Kohtu 20. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-170/00: Förde-Reederei *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2002, lk II-515, punkt 37), kusjuures ühenduse kohus ei pea neid tingimusi uurima kindlaksmääratud järjekorras (Euroopa Kohtu 9. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-257/98 P: Lucaccioni *vs.* komisjon, EKL 1999, lk I-5251, punkt 13).

121 Komisjon väidab selles osas, et kui tal tekiks rahaline vastutus sellistel asjaoludel nagu käesolevas asjas, siis ohustaks see tema võimet teostada täies mahus talle EÜ asutamislepinguga antud ülesannet reguleerida konkurentsi, kuna riisiko, et ta peab asjaomaste ettevõtjate väidetavad kulud kandma, võib kaasa tuua koondumiste kontrollimist piirava mõju.

122 Tuleb möönda, et selline mõju, mis on vastuolus ühenduse üldiste huvidega, võiks esineda, kui ühenduse õiguse selge rikkumise mõiste sisaldaks igasuguseid vigu või rikkumisi, mis — isegi kui need oleksid teatava raskusega — oleksid oma laadilt või ulatuselt omased selle institutsiooni tavapärasele käitumisele, kellel lasub kohustus jälgida, et kohaldataks konkurentsieeskirju, mis on keerulised, peenekoelised ja mis sõltuvad olulisel määral tõlgendamisest.

123 Selleks et tekiks ühenduse lepinguväline vastutus, ei saa ühenduse õiguse piisavalt selgeks rikkumiseks lugeda sellise õigusliku kohustuse täitmata jätmist, mida võib kahetsusväärsel kombel selgitada institutsioonil ja selle teenistujatel lasuvate objektiivsete piirangutega, mis tulenevad koondumiste kontrolli reguleerivatest sätetest.

124 Seevastu õigus institutsiooni käitumisest põhjustatud kahju hüvitamisele tekib siis, kui selle institutsiooni tegevus on ilmselgelt vastuolus õigusnormidega ja kahjustab oluliselt institutsioonivälised huve ning mida ei saa õigustada ega selgitada eriliste piirangutega, mis objektiivselt kaasnevad teenistusega selle tavapärases tegevuses.

125 Ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise piiri seesugune määratlemine kaitseb tegutsemisruumi ja hindamisvabadust, mis peab konkurentsi reguleerijal ühenduses olema üldistes huvides nii oma oportuniteediotsuste tegemisel kui ka ühenduse esmase ja teisese õiguse asjakohaste sätete tõlgendamisel ja rakendamisel, ilma et kolmandate isikute kanda jääksid ilmsetest ja lubamatutest rikkumistest tulenevad tagajärjed.

126 Nende põhimõtete alusel tuleb uurida, kas komisjon, tehes kokkusobimatuks kuulutamise otsuse, mis tühistati kohtuotsusega Schneider I, on piisavalt selgelt rikkunud eraõiguslikele isikutele õigusi andvat õigusnormi, enne kui kaaluda kahju suurendavaid asjaolusid, mis puudutasid institutsiooni käitumist tervikuna koondumise kontrolli menetluse ajal.

Kokkusobimatuks kuulutamise otsuses sisalduvad rikkumised

Koondumise mõju analüüsis tuvastatud puudused

— Poolte argumendid

127 Schneider väidab, et kokkusobimatuks kuulutamise otsuses kohtuotsusega Schneider I tuvastatud vead, tegematajätmised ja vastuolud koondumise mõju

hindamise osas siseriiklikele valdkondlikele turgudele väljaspool Prantsusmaad kujutavad endast piisavalt selgeid rikkumisi, mida ei saa õigustada ei koondumise kontrolli keerukuse ega võimalike ajaliste piirangutega, võttes arvesse koondumise kokkusobivuse kohta otsuse tegemiseks komisjonile ettenähtud neljakuulise tähtaja peatumist.

128 Komisjon vastab, et kuna tema laia kaalutlusõiguse piiride ilmset ja olulist ületamist tõendatud ei ole, ei ole need rikkumised piisavalt selged, arvestades uuritavate olukordade keerukust, turuanalüüside prognoosivat laadi ning kontrollimenetluse kiiruse nõuet. Igal juhul täpsustas Esimese Astme Kohus kohtuotsuse Schneider I punktis 412, et tehtud vead ei ole sellised, mis tooksid kaasa kokkusobimatuks kuulutamise otsuse tühistamise.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

129 Põhimõtteliselt ei saa välistada, et ilmsed ja olulised rikkumised, mis esinevad konkurentsipoliitika valdkonnas tehtud otsuste taustaks olevas majandusanalüüsis, võiksid endast kujutada õigusnormi piisavalt selget rikkumist, et tekiks ühenduse lepinguväline vastutus.

130 Siiski tuleb kõigepealt kontrollida, kas õigusnorm, mida rikuti vigase analüüsiga, annab eraõiguslikele isikutele õigusi. Isegi kui teatavad põhimõtted ja teatavad eeskirjad, mida konkurentsianalüüsi puhul tuleb järgida, on normatiivset laadi ja annavad eraõiguslikele isikutele õigusi, ei saa kõiki esmase või teisese õiguse sätteid või kohtupraktikast tulenevaid eeskirju, mida komisjon peab oma majandushinnangutes arvesse võtma, koheselt sellisteks pidada.

131 Edasi tuleb arvesse võtta seda, et majandusanalüüsid, mis on konkurentsiõiguses vajalikud olukorra või koondumise määratlemiseks, on üldiselt nii asjaolude poolest kui ka põhjenduse osas alates kirjeldusest intellektuaalselt väljenduselt keerulised ja raskepärased, mistõttu võivad institutsioonil lasuvate tähtaegade tõttu analüüsidesse sisse jääda teatavad puudused, nagu üldistused, ebatäpsused ja isegi teatavad tegematajätmised. Eriti on see nii, kui — nagu koondumiste kontrollimisel — analüüs on seotud prognoosiga. Neil asjaoludel ei pruugi dokumentaalse või loogilise puuduse raskus kujutada endast alati asjaolu, mis on piisav ühenduse vastutuse tekkimiseks.

132 Lõpuks tuleb meenutada, et komisjonil on ühenduse konkurentsipoliitika elluviimise tagamiseks kaalutlusruum, mis tähendab, et komisjonilt ei saa asjaomaste eeskirjade rakendamisel oodata rangelt ühesugust ja muutumatut praktikat ning vastavalt sellele on tal teatav tegevusvabadus valida tema käsutuses olevaid ökonomeetrilisi meetmeid ning nähtuste uurimiseks kohast lähenemisnurka (vt asjaomase turu määratlemise osas näiteks 17. detsembri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-219/99: British Airways *vs.* komisjon, EKL 2003, lk II-5917, punktid 89 jj, mille Euroopa Kohus on jätnud apellatsioonimenetluses muutmata 15. märtsi 2007. aasta otsusega kohtuasjas C-95/04 P: British Airways *vs.* komisjon, EKL 2007, lk I-2331), niivõrd kui need valikud ei ole ilmselgelt vastuolus majandusteaduses heakskiidetud reeglitega ja neid rakendatakse järjekindlalt.

133 Käesolevas asjas ei ole siiski niivõrd vaja võtta seisukohta küsimuses, kas kolme eelneva järelduse alusel on võimalik tuvastada, et rikkumised, mis sisalduvad majandusanalüüsis koondumise mõju kohta asjaomastel valdkondlikel turgudel väljaspool Prantsusmaad, ületavad ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise piiri.

134 Kohtuotsusega Schneider I tuvastatud puudused, mis sisalduvad majandusanalüüsis koondumise mõju kohta asjaomastel valdkondlikel turgudel väljaspool Prantsusmaad, ei saanud mõjutada komisjoni järeldust koondumise ühisturuga kokkusobimatuse kohta, milleni ta jõudis lõpuks kokkusobimatuks kuulutamise otsuses.

135 Isegi kui ühenduse õigust ei oleks sel viisil rikutud, ei oleks komisjon saanud anda koondumisele luba, kuna kohtuotsuse Schneider I punkti 413 kohaselt ei oleks tuvastatud vigadest iseenesest piisanud, et seada kahtluse alla komisjoni etteheited kokkusobimatuks kuulutamise otsuse punktides 782 ja 783 loetletud iga Prantsuse valdkondliku turu kohta. Arvestades kokkusobimatuks kuulutamise otsuses esitatud faktilisi asjaolusid, ei olnud sama kohtuotsuse punkti 415 kohaselt võimalik mitte nõustuda komisjoni järeldusega, et koondumine tekitab või tugevdab Prantsusmaal madalpingeseadmete valdkondlikel turgudel, kus kummalgi pooltest oli juba väga suur võim, turgu valitseva seisundi, mis määruse artikli 2 lõike 3 tähenduses takistab märkimisväärselt tõhusat konkurentsi ühisturul või selle olulises osas.

136 Kuigi see ei mõjuta koondumise iseloomustamist seoses Prantsuse valdkondlike turgudega, ei ole kokkusobimatuks kuulutamise otsuse majandusanalüüsi kriitika sellegipoolest väga tugev, sest see lükkab teiste turgude puhul ümber kokkusobivuse hinnangu ning järelikult piirab kaitseõiguste järgimise uurimist ainult selles osas, mis puudutab jõusse jäänud kokkusobimatuks kuulutamise otsust ehk Prantsuse valdkondlikke turge.

137 Sellisele tulemusele jõudmiseks piisab, kui lugeda, et koondumise mõju majandusanalüüsil puudub tõenduslik väärtus, nagu seda tehti kohtuotsuse Schneider I punktis 411, kuna selles osas ei ole oluline, kas nimetatud rikkumine oli ka ühenduse õiguse piisavalt selge rikkumine.

138 Järelikult ei ole etteheide, mis puudutab kokkusobimatuks kuulutamise otsuses sisalduvat puudustega majandusanalüüsi, oma ülesehituselt sobiv, et see üksi suudaks endaga kaasa tuua mistahes tagajärgi menetluse jätkamise suhtes, ega saanud järelikult põhjustada Schneiderile kahju, mis erineb sellest, mis on tema kaitseõiguste rikkumise tõttu juba väidetavalt tekkinud.

139 Kokkusobimatuks kuulutamise otsuses sisalduv ainus rikkumine, mis võib kohtuotsuse Schneider I kohaselt võtta hagejalt võimaluse saada koondumise rakendamiseks soodne otsus, seisneb seega 3. augusti 2001. aasta vastuväiteteatise ja kokkusobimatuks kuulutamise otsuse enese vahel tuvastatud vastuolus seoses etteheitega koondumise poolte seisundite seotuse kohta. Selleks, et teha kindlaks, kas selle otsusega on ületatud ühenduse vastutuse tekkimise piiri, tuleb hinnata kokkusobimatuks kuulutamise otsuses asuva ainsa rikkumise laadi ja raskust.

Schneideri kaitseõiguste rikkumine

— Poolte argumendid

140 Schneider väidab, et komisjon ei ole oma 3. augusti 2001. aasta vastuväiteteatises piisavalt selgelt ja täpselt esitanud seda vastuväidet koondumise kokkusobivuse kohta, et Prantsusmaal madalpingeseadmete turgude hulgimüügitasandil oli Schneideri turgu valitsev seisund ala- ja lõppjaotusseadmete koostisosade sektoris seotud Legrandi väidetavalt juhtiva seisundiga lõppseadeliste segmendis, võttes nii hagejalt võimaluse vaidlustada haldusmenetluses selle etteheite põhjendatus ning esitada tõhusalt parandusmeetmeid.

141 Koondumisest teatamise järel edastas Schneider komisjonile teabe sidemete kohta, mis näisid valitsevat asjaomase 4 ja 5 turusegmendi ning koondumise poolte vastavate turgu valitsevate seisundite vahel neis segmentides Prantsusmaal, rõhutades nn portfellimõju puudumist algusest peale. Komisjon esitas siiski selle väite alles 24. septembril 2001, kui parandusmeetmete esitamise normaaltähtaeg oli möödunud ning koondumise kontrolli menetluse lõpuni oli jäänud vaid mõni päev.

142 Komisjon vastab, et 3. augusti 2001. aasta vastuväiteteatise ja kokkusobimatuks kuulutamise otsuse vaheline vastuolu tuleneb seotuse etteheite mitte täielikust puudumisest, vaid selle selguse ja täpsuse puudulikkusest, kuna sellele probleemile viidati mitmes vastuväiteteatise põhjenduses.

143 Schneideri kaitseõiguste rikkumine ei ole piisavalt oluline, arvestades vastuväiteteatise koostamise lühikest tähtaega ning antud keerulist hinnangut nii kõigile sisulistele argumentidele, millest seotuse etteheide kujutab vaid üht asjakohast väidet, kui ka Schneideri pakutud parandusmeetmetele.

144 Asjaolu, et hageja edastas komisjonile teavet, mis pidi kinnitama, et koondumine ei tekita vähimatki seotuse probleemi, vähendas veelgi menetlusnormi rikkumise raskust.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

145 Tuleb meenutada, et enne kui komisjon tegi otsuse koondumise ühisturuga kokkusobimatuse kohta, pidi komisjon määruse artikli 18 lõike 1 alusel andma asjaomastele

ettevõtjatele võimaluse igas menetluse etapis kuni nõuandekomiteega konsulteerimiseni teha teatavaks oma seisukohad nende vastu esitatud väidete kohta.

146 Lisaks tuleneb määruse artikli 18 lõikest 3, et komisjon lähtub oma kokkusobimatuks tunnistamise otsuse tegemisel ainult vastuväidetest, mille kohta huvitatud ettevõtjad on saanud esitada oma märkused.

147 Olles avaliku võimu sellise otsuse adressaadiks, mis võib oluliselt puudutada tema huve, peab ettevõtjale, kes on ühenduse seisukohalt olulise koondumise pool, olema antud võimalus teha tulemuslikult teatavaks oma seisukohad ning saada selleks mõistliku aja jooksul selgelt teavet nende etteheidete sisu kohta, mille komisjon esitas teatatud koondumise suhtes (vt selle kohta Euroopa Kohtu 23. oktoobri 1974. aasta otsus kohtuasjas 17/74: Transocean Marine Paint *vs.* komisjon, EKL 1974, lk 1063, punkt 15, ning Esimese Astme Kohtu 4. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas T-87/96: Assicurazioni Generali ja Unicredito *vs.* komisjon, EKL 1999, lk II-203, punkt 88).

148 Vastuväiteteatis on selles suhtes olulise tähtsusega, kuna selle eesmärk on just see, et asjaomased ettevõtjad saaksid reguleeriva institutsiooni muredele reageerida, tehes esiteks teatavaks oma seisukohad ning esitades teiseks komisjonile meetmed, et parandada teatatud koondumise negatiivset mõju.

149 Sellel tagatisel, mis on üks põhitagatistest, mida ühenduse õiguskord haldusmenetluste läbiviimisel annab, on ettevõtjate koondumiste kontrollimisel eriline tähtsus (vt selle kohta 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-269/90: Technische Universität München, EKL 1991, lk I-5469, punkt 14).

150 Seega tuleb võtta arvesse nii rahaliste huvide ja tööstuslike panuste olulisust, mis on omased ühenduse seisukohast olulisele koondumisele, kui ka komisjoni kontrollipädevuse märkimisväärset ulatust ühisturul konkurentsi reguleerimiseks.

151 Eespool toodust nähtub, et Schneider viitas eraõiguslikele isikutele õigusi andva õigusnormi rikkumisele.

152 Käesoleval juhul on määruse artikli 18 lõikeid 1 ja 3 ilmselt ja raskelt rikutud sellega, et, nagu käesolevas asjas, koostas komisjon vastuväiteteatise, millest — nagu seda kinnitab ka kohtuotsus Schneider I — ei olnud hagejal võimalik teada saada, et kui ta ei esita kohaseid parandusmeetmeid, mis vähendaksid Prantsuse valdkondlikel turgudel Schneideri ja Legrandi seisundite seotust või kaotaksid selle, siis puudub tal igasugune võimalus, et koondumine kuulutataks ühisturuga kokkusobivaks.

153 Samuti ei olnud parandusmeetmed, millest Schneider loobus septembris 2001, ega ka Legrandi lahkumine jaotusseadmete koostisosade turgudelt kogu EMP-s objektiivselt sellised, mis suutnuks lahendada erilise probleemi, mis seisnes selles, et Prantsusmaal madalpingeseadmete turgude hulgimüügitasandil oli Schneideri turgu valitsev seisund ala- ja lõppjaotusseadmete koostisosade sektoris seotud Legrandi väidetavalt juhtiva seisundiga lõppseadeliste segmendis.

154 Seda kaitseõiguste rikkumist ei saa õigustada ega selgitada komisjoni teenistustel objektiivselt lasuvate eriliste piirangutega. Kõnealune rikkumine, mille olemasolu

ega sisu ei ole institutsioon vaidlustanud, toob seega ühendusele kaasa kahjustavate tagajärgede hüvitamise kohustuse.

155 Kostja esitatud argument, et keerukat turuanalüüsi on raske koostada väga lühikese aja jooksul, ei ole asjakohane, kuna väidetavalt kahju põhjustanud asjaoluks ei olnud vastuväiteteatises või kokkusobimatuks kuulutamise otsuses esitatud analüüs asjaomaste turgude kohta, vaid see, et vastuväiteteatise järeldustes ja kokkusobimatuks kuulutamise otsuse resolutiivosas jäeti märkimata selline oluline teave, mis ei kujuta endast erilist tehnilist keerukust ega nõua erilist täiendavat uurimist, mida ei oleks saanud ajalistel kaalutlustel läbi viia, ja mille puudumist ei saa lugeda juhuslikult või kogemata tekkinud koostamisprobleemiks, mida on võimalik ületada vastuväiteteatise kui terviku lugemisega.

156 Seega tuleb Schneideri kaitseõiguste rikkumise osas käesolevas asjas järeldada, et komisjon ei järginud ilmselgelt ja oluliselt talle kehtestatud piire ning see rikkumine kui selline kujutab endast piisavalt selget kolmandatele isikutele õigusi andva õigusnormi rikkumist.

157 Järelikult tuleb Schneideri kaitseõiguste rikkumist käsitleda komisjoni veana, mis võib kaasa tuua ühenduse lepinguvälise vastutuse, juhul kui tuvastatakse tegelik ja konkreetne kahju ning piisavalt otsene põhjuslik seos selle kahju ning ühenduse õiguse piisavalt selge — ja endast viga kujutava — rikkumise vahel.

158 Enne seda, kui uurida, kas need kaks viimast tingimust on täidetud, peab Esimese Astme Kohus veel uurima, kas komisjoni käitumine oli koondumise kontrolli menetluse käigus hageja suhtes tervikuna õigusvastane, mis Schneideri väidetel tõi endaga kaasa kas õigusvastasest, kokkusobimatuks kuulutamise otsusest põhjustatud kahju suurenemise või eraldiseisva kahju, milleks olid hagejale tekkinud uued kulud.

159 Kuna hageja etteheited komisjonile täiendavad neid etteheiteid, mis tuvastati kohtuotsuses Schneider I, võivad need olla kahju põhjustavateks asjaoludeks, mis lisanduvad peamistele rikkumistele, ning neid tuleb uurida lähtuvalt ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise üldistest kriteeriumitest, mis eeldavad vastavalt eespool punktides 113–126 märgitule seda, et ühenduse institutsioon rikub õigusnormi piisavalt selgelt.

Komisjoni käitumisest tulenevad muud rikkumised, mis võisid suurendada kahju, mis väidetavalt tekkis kokkusobimatuks kuulutamise otsuse tõttu, või mis võisid põhjustada eraldiseisvat kahju

Õiglase käitumise puudumine

— Poolte argumendid

160 Schneider leiab, et komisjon ei käitunud tema suhtes õiglaselt, tekitades temas õigusvastaselt mõtte, et koondumise kokkusobivuse otsus oli ettenähtav, jättes ta piisavalt

vara hoiatamata, et komisjon kavatses koondumise keelata, ning jättes tema tähelepanu juhtimata otsustavatele takistustele koondumisele loa andmiseks.

161 Komisjon ei teavitanud Schneiderit seotuse etteheitest enne 24. septembrit 2001, kuigi komisjonil olid selle küsimuse lahendamiseks olemas andmed tükk aega enne 3. augusti 2001. aasta vastuväiteteatise koostamist. Koondumise poolte juhtivaid seisundeid kõnealustel valdkondlikel turgudel ning turustussuundade tähtsust käsitleti pikalt vormil CO ning komisjon tuvastas need väga kiiresti.

162 Alates maist 2001 olid komisjonil olemas andmed, mille alusel kinnitas komisjon oktoobris 2001, et koondumisteate esitanud poolte vastavate seisundite seotus on koondumisele takistuseks.

163 Nimetatud õiglase käitumise puudumist kinnitab konkurentsiküsimustega tegeleva ametniku 8. novembril 2001 ajalehes „Le Monde" avaldatud avaldus, mille kohaselt „[…] juhul, kui ettevõtjate võim isegi enne nende ühinemist on niisugune, et mitte ükski „parandusmeede" ei tule kõne alla, ei ole komisjonil muud võimalust kui ühinemine keelata […]".

164 Komisjon vastab, et mais 2001 ei olnud tal kõiki andmeid, mis on vajalikud konkurentsianalüüsi koostamiseks ning võimalike konkurentsiprobleemide määratlemiseks. Sel hetkel oleks komisjonil olnud enneaegne koondumisega põhimõtteliselt mitte nõustuda, rikkumata seejuures oma kaalutluskohustust ja hea halduse põhimõtet.

165 Komisjoni ametniku avaldus ei ole asjakohane, kuna see järgnes kokkusobimatuks kuulutamise otsusele ajaliselt ja selles esitati hiljem vaid komisjoni järeldusi.

166 Igal juhul oleks Schneider piisavalt informeeritud ettevõtjana pidanud seetõttu, et pooltel on Prantsusmaal suur võim, hindama erinevaid riske, mis on koondumisel Prantsuse õiguses ja ühenduse konkurentsiõiguses.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

167 Tuleb sedastada, et Schneideri väited ei ole piisavad, et lugeda õiglase käitumise puudumise etteheide põhjendatuks.

168 Eeskätt ei ole Schneider esitanud usutavaid, täpseid ning kohaseid andmeid, mis tõendaksid, et — nagu hageja väitis oma hagis kohtuasjas T-310/01 — komisjon soovis tükk aega enne Schneideri väljapakutud parandusmeetmete arutamist keelata kohe põhimõtteliselt koondumine, välistades *a priori*, et koondumise ühisturuga kokkusobimatust saaks kõrvaldada.

169 Vaidluse tausta arvestades ei ole võimalik välistada, et komisjon, olles uurinud ja kasutanud märkimisväärset hulka teavet, mille Schneider ja Legrand esitasid pärast mitme nädala pikkuse vastamistähtaja möödumist ning mille mahule ja keerukusele viitab hageja ise oma hagiavalduses kohtuasjas T-310/01, suutis koondumise mõju

erinevatele asjaomastele siseriiklikele valdkondlikele turgudele ise objektiivselt ja asjaoludest täielikul teadlik olles hinnata alles 3. augusti 2001. aasta vastuväiteteatise koostamisel.

170 Selles osas tuleb meenutada, et vastuväiteteatise eesmärk on eeskätt esitada — olles kasutanud puudutatud isikutelt eelnevalt saadud teavet — kõik vajalikud andmed, mis võimaldavad ettevõtjatel teha tulemuslikult teatavaks oma seisukohad komisjoni vastuväidete kohta teatatud koondumise kokkusobivuse osas, nii et komisjonil oleks asjaoludest täit ülevaadet omades võimalik teha lõplik otsus.

171 Kuigi 3. augusti 2001. aasta vastuväiteteatises seotuse etteheite puudumine kujutab endast Schneideri kaitseõiguste olulist rikkumist, ei nähtu seevastu toimikust selgelt, et seda rikkumist tuleb ilmtingimata mõista kui komisjoni õiglase käitumise puudumise tulemust.

172 Eespool punktis 163 esitatud avaldus, mida pannakse süüks konkurentsiküsimustega tegelevale ametnikule, ei pruugi ilmtingimata viia Schneideri esitatud seisukohtadeni. Ei ole välistatud, et komisjoni ametnik kavatses sellist viidet tehes välja tuua üldreegli, mis ei kohaldu ainult sellele koondumisele, kuna viimane ei olnud kõnealuses avalduses muu hulgas ainus viidatud kohtuasi.

173 Kõnealust avaldust ei saa seega käesolevas asjas kindlasti tõlgendada kui komisjoni tahtlust seista algusest peale põhimõtteliselt koondumisele vastu.

174 Neil asjaoludel ei saa lugeda tõendatuks õiglase käitumise puudumist, mida komisjonile ette heidetakse.

175 Seega tuleb Schneideri pretensioonid tagasi lükata.

Schneideri õiguse olla erapooletu võimu poolt ärakuulatud rikkumine

— Poolte argumendid

176 Schneider väidab, et haldusorgani otsused, mis — nagu komisjoni otsused koondumise kontrolli valdkonnas — ei ole vastavalt Euroopa inimõiguste konventsiooni (edaspidi „konventsioon") artikli 6 lõikest 1 tulenevatele tagatistele, mille kohaselt on igaühel õigus õiglasele arutamisele, täieliku pädevuse hagi raames ümbervaadatavad, ning peavad sellele sättele vastama koondumise kontrollimisel alates haldusmenetluse algusest.

177 Kokkusobimatuse ja lahutamise otsuste ettevalmistamise määramine samale ametnike meeskonnale on vastuolus selle sättega kehtestatud erapooletuse põhimõttega.

178 Lisaks võib kahelda järgmisel päeval pärast kohtuotsuste Schneider I ja Schneider II kuulutamist uuesti läbiviidud uurimise objektiivsuses ja erapooletuses, arvestades asjaolu, et meeskonnad, kes viisid läbi koondumise uurimist kogu kontrollimenetluse jooksul, koosnesid vähemalt osaliselt samadest isikutest.

179 Komisjon väidab vastu, et erapooletuse kohustuse rikkumine ei ole tõendatud ning et ta ei ole „kohus" konventsiooni artikli 6 lõike 1 tähenduses. Igal juhul on selle sätte järgimine täielikult tagatud ettevõtjate õigusega nõuda ühenduse kohtult määruse alusel tehtud otsuste tühistamist.

180 Lisaks ei keela mitte ükski õigusnorm ega kutse-eetika eeskirjad seda, et koondumise uuesti kontrollimine usaldatakse ametnike meeskonnale, kes teostas algset uurimist.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

181 Igaühel on õigus asja arutamisele sõltumatus ja erapooletus kohtus, mis tagatakse konventsiooni artikli 6 lõikega 1, millele viitab Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõige 2 ning mida korratakse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 teises lõigus.

182 Õigus õiglasele arutamisele, mis on ühenduse õigusega kaitstavate põhiõiguste lahutamatu osa ning mille järgimist tagab ühenduse kohus komisjoni tegevuse puhul koondumiste kontrollimenetluses, on ilmselgelt norm, mille ese on anda eraõiguslikele isikutele õigusi (Esimese Astme Kohtu 6. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas T-309/03: Camós Grau *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-1173, punktid 102 ja 103).

183 Sellegipoolest, eeldades et õigus erapooletule kohtulikule arutamisele on tagatud, ei keela konventsiooni artikli 6 lõige 1 haldusorgani varasemat sekkumist, mis ei vasta kõigile kohtumenetluses kohaldatavatele nõuetele (vt Euroopa Inimõiguste Kohtu 23. juuni 1981. aasta otsus kohtuasjas Le Compte *vs*. Belgia, A-seeria, nr 43, punkt 51).

184 Käesolevas asjas on EÜ artikli 230 alusel esitatud tühistamishagi määruse artikli 8 lõigete 3 ja 4 alusel komisjoni tehtud otsuste peale õiguskaitsevahend, mis kujutab endast konventsiooni artikli 6 lõike 1 alusel nõutavat tagatist.

185 Lisaks ei keela ükski õigusnorm ega põhimõte anda komisjonil oma ametnikele ülesannet koondumist uuesti uurida, mis toimub kohtuotsuse alusel, millega tühistati otsus selle koondumise ühisturuga kokkusobimatuks kuulutamise kohta.

186 Erapooletuse kohustusest ei saa tuletada üldpõhimõtet, et haldus- või kohtuvõim on kohustatud saatma asja tagasi mõnele teisele asutusele või selle asutuse teist viisi moodustatud organile (vt Euroopa Inimõiguste Kohtu 16. juuli 1971. aasta otsus kohtuasjas Ringeisen *vs*. Austria, A-seeria, nr 13, punkt 97).

187 Kutseliidu nõukogu distsiplinaarosakonna osas leidis Euroopa Inimõiguste Kohus, et õiguspärasust ei saa kahtluse alla seada asjaolu, et kolm seitsmest viidatud osakonna liikmest osalesid otsuses, mis tehti apellatsioonkaebuse alusel pärast selle varasema otsuse kassatsioonimenetlust, mille tegemisega olid nad seotud (vt Euroopa Inimõiguste Kohtu 26. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas Diennet *vs*. Prantsusmaa, A-seeria, nr 325-A, punkt 38).

188 Järelikult ei tähenda koondumise kontrolli erinevate staadiumite eest vastutavate ametnike meeskondade täielik või osaline samasus seda, et komisjon on piisavalt selgelt rikkunud õigusnormi, mille eesmärk on anda eraõiguslikele isikutele õigusi.

189 Neil asjaoludel ei saa Schneideri argumentatsiooniga nõustuda.

Komisjoni väljendatud leppimatus Schneideri ja Legrandi lahutamise viisi kindlaksmääramisel

— Poolte argumendid

190 Schneider heidab komisjonile ette, et viimane näitas alusetult üles leppimatust Legrandi lahutamise korra suhtes. Kuna komisjon keeldus andmast Schneiderile luba, et uurida oma Legrandi osaluse võõrandamist muul viisil kui ainult puhtalt lahutamise teel, heidutas see kõiki tööstusettevõtjaid, kes oleksid Legrandi varade tööstus- ja kaubandussünergiast tuleneva väärtuse kasvu hinnanud vaieldamatult kõrgemalt kui finantsinvestorid ning kellel oleks olnud võimalik müügiprotsessis osaleda vaid komisjoni kehtestatud lahutamistingimustel.

191 Schneiderile pandud üldine keeld säilitada või tagasi osta Legrandi teatavaid varasid takistas hagejal hoida osalusi, mis oleksid tal võimaldanud realiseerida osa kavandatud sünergiast, mille tõttu oli läbirääkimistel tema positsioon võimalike omandajate suhtes piiratud.

192 Komisjoni muid tingimusi tervikuna arvesse võttes oleks tulnud kaaluda ka eraldamise, võõrandamise või börsil noteerimise valikuid ning võimalust säilitada üks osa Legrandi kapitalist ning säilitada ajutiselt nõue Legrandi või tema omandaja vastu.

193 Vaatamata lahutamise tähtaja pikendamisele takistasid komisjoni püsiv surve ja süstemaatiliselt negatiivne suhtumine Schneideril peatada või aeglustada lahutamist. Tähtaja pikendamine oli vaevutuntav, kuna see ei võtnud ette arvesse „lahutamiseks vajalike etappide läbimist pikendatud ajavahemiku jooksul".

194 Komisjon leiab seevastu, et ta oli väga paindlik. Kui 24. oktoobri 2001. aasta vastuväiteteatis nägi ette lahutamise Legrandi aktsiate jagamise teel Schneideri aktsiate omanikele vastavalt nende osaluse suurusele, siis võimaldas lahutamisotsus huvitatud isikul tema taotlusel valida eraldamise, võõrandamise või börsil noteerimise vahel, säilitades osaluse Legrandis, või selle asemel taotleda komisjonilt eelnev nõusolek ajutiselt nõude Legrandi või tema omandaja vastu säilitamiseks.

195 Kuna lahutamisotsus oli vaid kokkusobimatuks kuulutamise otsuse rakendamise viis, siis ei saa Schneideri ja Legrandi lahutamist, säilitades viimase ulatuse, käsitleda leppimatuse tunnusena.

196 Finantsinvestoritest omandajate lahendust eelistas Schneider ise. Lisaks, võrreldes finantsinvestoritest omandajatega, ei nõustunud tööstusettevõtjatest omandajad lisahinnaga, mida Schneider neilt nõudis.

197 Schneideri panganõustaja ettepanekul nõustus komisjon pikendama lahutamise tähtaega kuuelt kuult üheksale. Komisjon andis täiendava kolmekuulise tähtaja pikenduse, s.o kuni 5. veebruarini 2003, võimaldades vajaduse korral uut pikendamist. Lisaks oli lahutamisotsuse kohaselt lubatud Schneideri taotlusel pikendada seda tähtaega erandlikel asjaoludel.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

198 Vaidlustades lahutamise viisid, seab Schneider kahtluse alla selle, kas määruse artikli 8 lõike 4 seisukohast on õiguspärane lahutamisotsus, mille Esimese Astme Kohus tühistas kokkusobimatuks kuulutamise otsuse õigusvastasuse tulemusena, millise otsuse jaoks oli see rakendusmeede (vt eespool punktid 44 ja 58), ja seega ilma et oleks uuritud seda otsust ennast.

199 Kui koondumine on, nagu käesolevas asjas, juba rakendatud hetkel, mil komisjon luges koondumise ühisturuga kokkusobimatuks, võib institutsioon määruse artikli 8 lõike 4 kohaselt nõuda, et võetaks meetmed, mis võivad olla asjakohased tõhusa konkurentsi taastamiseks.

200 Ilma et oleks vajalik otsustada, kas see säte kujutab endast õigusnormi, mis annab eraõiguslikele isikutele õigusi, ei saa lugeda tõendatuks, et komisjon rikkus õigusnormi ilmselt ja tõsiselt, nõudes koondumise pooltelt lahutamist nii, et Legrand oleks säilitanud oma ulatuse muutumatuna, ning keelates anda Schneiderile hiljem Legrandi teatavad tegevusalad mistahes viisil tagasi.

201 Eeskätt tuleb arvesse võtta teate esitanud ettevõtjate juhtivaid seisundeid madalpingeseadmete valdkondlikel turgudel Prantsusmaal, mida koondumine mõjutas, erinevusi nende turuosade ja nende otseste konkurentide turuosade vahel, nende kaubamärkide üldtuntust Prantsusmaal ning traditsioonilise võistlevuse kadumist kahe puudutatud poole vahel.

202 Lisaks oli Schneideril võimalik valida lahutamise õiguslikke võimaluste vahel, nagu see tuleneb lahutamisotsuse punktist 105, kui need välistasid hageja olulise osaluse Legrandis ja tagasid Legrandi kontserni müügi, ilma et lahutataks eraldi Legrandi teatavad tegevusalad.

203 Schneider ei ole lisaks tõendanud, et lahutamisotsuse täitmise tähtaeg oli ilmselgelt ülemäära lühike. Vaidlustatud otsuses pikendas komisjon 3 kuu võrra esialgset tähtaega, mis 21. oktoobri 2001. aasta vastuväiteteatises oli määratud kuue kuu pikkusena.

204 Lisaks kinnitas komisjon otsuse punktis 122, et kavatseb esiteks anda kolmekuulise täiendava tähtaja, mille jooksul on volitatud esindajal tagasivõtmatu ainuvolitus müügiks, et anda Schneiderile täiendavat tegutsemisruumi läbirääkimistel võimalike omandajate või investoritega, ja teiseks pikendada neid tähtaegu, kui temalt seda taotletakse, niivõrd kui Schneider või volitatud esindaja suudavad tõendada, et nad on tähtajast kinnipidamiseks teinud endast kõik sõltuva.

205 Ajutiste meetmete kohaldamiseks kohtuasjas T-77/02 R 23. aprillil 2002 toimunud kohtuistungi järel andis komisjon 26. aprillil 2002 Schneiderile tähtaja kolmekuulise pikenduse, lükates nii edasi lahutamise tähtaja lõppu kuni 5. veebruarini 2003,

s.o ühe aasta pikkuse tähtaja võrra alates lahutamisotsuse kuulutamisest, võtmata Schneiderilt õigust erandlikel asjaoludel nõuda täiendavat pikendamist.

206 Isegi kui möönda, et Legrandi suurusega ettevõtja võõrandamine nõuaks üldjuhul ühest aastast pikemat perioodi, nagu seda võib järeldada kokkusobimatuks kuulutamise otsuse punktis 110 Schneideri jaoks ettenähtud selgitustest, oleks hageja seega pidanud taotlema uut pikendust. Toimikust seda käesolevas asjas ei nähtu.

207 Peale selle, nagu võib järeldada Schneideri 7. novembri 2001. aasta vastusest komisjoni 24. oktoobri 2001. aasta vastuväiteteatisele, oli Schneider isegi enne lahutamisotsust võtnud juba ühendust potentsiaalsete omandajatega.

208 Lõpuks, nagu tuleneb lahutamisotsuse II lisa punktist 5, kehtestas see otsus vastavalt valitud viisile vaid kohustuse kohaldada pöördumatut õiguslikku meedet, mille sisuline rakendamine pidi toimuma kolme kuu jooksul selle meetme vastuvõtmisest.

209 Seega ei saa nõustuda väitega, et Legrandist lahutamiseks kehtestas komisjon Schneiderile korra ning tähtaja, millega ilmselgelt ja oluliselt rikuti institutsiooni kaalutlusõiguse piire.

210 Seega ei saa Schneideri argumentatsiooniga nõustuda.

Koondumise poolte vaheliste pingete ärakasutamine

— Poolte argumendid

211 Schneider väidab, et komisjon kasvatas koondumise poolte vahelisi pingeid kokkusobimatuks kuulutamise otsusele järgneval ajal, keelates hagejal nimelt tutvuda mõistliku aja jooksul Legrandi esitatud andmetega arutelu jooksul, mis viis lahutamisotsuse tegemiseni.

212 Komisjon seisukoht pärast lahutamisotsust ei muutunud. Komisjon viis Legrandi selleni, et viimane esitas Schneideri vastu novembris 2002 Prantsusmaal hagi, toetudes seejärel oma põhjendustes Schneideri uute parandusmeetmete kohasuse kohta Cour d'appel de Versailles' eespool viidatud otsusele.

213 Komisjon väidab vastu, et Legrandi seisukoha muutus tulenes pigem võimalikust huvide konfliktist koondumise poolte vahel.

214 Schneider ei ole esitanud ühtegi konkreetset asjaolu, mis kinnitaks, et tal ei olnud võimalik tutvuda Legrandi esitatud materjalidega. Saades jaanuaris 2002 nende dokumentide mittekonfidentsiaalsed versioonid, ei esitanud Schneider isegi eraldi taotlust dokumentide konfidentsiaalsete versioonidega tutvumiseks.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

215 Schneideri väited ei võimalda lugeda piisavalt tõendatuks etteheidet, et komisjon kasutas ära koondumise poolte vahelisi pingeid.

216 Iseäranis tuleb märkida, et komisjon kinnitas oma kostja vastuse punktis 88, millele Schneider vastu ei väitnud, et ta teavitas hagejat jaanuaris 2002 Legrandi puudutavate dokumentide mittekonfidentsiaalsetest versioonidest ning nimekirjast, mis sisaldab nende andmete mittekonfidentsiaalset kokkuvõtet, millele keelati juurdepääs. Toimikust ei nähtu, et Schneider oleks esitanud eraldi taotluse mõne dokumendi konfidentsiaalse versiooniga tutvumiseks.

217 Ülejäänud osas ei saa objektiivselt ei komisjoni püüdu lahutamisotsuses säilitada Legrandi tegevusulatust, ei siseriiklike kohtute otsuste arvessevõtmist Schneideri pakutud meetmete hindamisel ega ka komisjoni muud tegevust koondumise kontrollimenetluse raames lugeda kindlasti inspireerituks kavatsusest halvendada koondumise poolte vahelisi suhteid.

218 Schneideri väited tuleb seega tagasi lükata.

Komisjoni poolt oma ainupädevuse eiramine

— Poolte argumendid

219 Schneider leiab, et komisjon eiras oluliselt ja ilmselgelt talle määrusega antud ainupädevust, kui koondumise uuesti kontrollimisel tugines komisjon oma hinnangus hageja pakutud parandusmeetmete kehtivuse kohta Cour d'appel de Versailles' 29. novembri 2002. aasta otsuse resolutiivosale, mis tegi esialgse otsuse puhtalt siseriikliku lepinguõiguse küsimust puudutavas osas.

220 Komisjon on seisukohal, et ta ei ole hetkekski oma ainupädevusest loobunud, veel vähem aga pannud toime piisavalt tõsist rikkumist.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

221 Kontrollides ühenduse seisukohalt oluliste koondumiste ühisturuga kokkusobivust, ei saa komisjon kõrvale jätta koondumisteate esitanud poolte vahelisi kokkuleppeid, kuigi kokkulepete sätted on kohaldatava siseriikliku õigusega kooskõlas.

222 Schneider väidab ekslikult, et kasutades oma pädevust, tugines komisjon hageja parandusmeetmete kehtivuse hinnangus Cour d'appel de Versailles' eespool viidatud otsuse resolutiivosale. Selles osas ei näi olevat küsimus ühenduse

konkurentsieeskirjade ülimuslikkuses siseriiklike sätete ees, vaid nende mõjude kindlaksmääramises, mida avaldab eraõiguslikule kokkuleppele siseriigi õigus, mis on kooskõlas ühenduse õigusega kokkuleppele kohaldatav.

223 Seega ei näi olevat tõsi, et komisjon rikkus piisavalt selgelt ühenduse õigust, leides, et Schneideri esitatud ettepanekud Legrandi tegevusalade võõrandamise kohta viitavad juhuslikkusele ja on järelikult vastuvõetamatud, kuna need olid vastuolus siseriigi õiguse reguleerimisalasse kuuluva eraõigusliku kokkuleppega, mis pädeva siseriikliku kohtu otsuse kohaselt oli koondumise poolte jaoks siseriiklikule õiguse alusel siduv.

224 Neil asjaoludel ei saa Schneideri argumentatsiooniga nõustuda.

Hea usu puudumine kohtuotsuse Schneider I täitmisel

— Poolte argumendid

225 Hageja rõhutab, et kohtuotsus Schneider I lükkas komisjoni analüüsi ümber kõigi siseriiklike valdkondlike turgude suhtes peale Prantsuse turgude. Komisjonil puudus igasugune põhjus alustada koondumise uurimist uuesti I faasis, eriti kuna talle oli teada ka asjaolu, et pärast 5. detsembrit 2002, s.o kuupäev, mil lõpeb Schneiderile võõrandamislepinguga antud tähtaeg Legrandi müüki puudutava kokkuleppe lõpetamise tingimuse kasutamiseks, kaotab hageja kasu pingutustest, mida ta tegi oma kahju vähendamiseks.

226 Ka Schneider nõudis ise loogiliselt, et kontrollimenetlust alustataks uuesti kohtuotsusele Schneider I järgneval päeval I faasi kuuenädalase tähtaja alusel. See tähtaeg pidi võimaldama komisjonil heas usus täita kohtuotsust Schneider I, andes hagejale võimaluse esitada vajaduse korral sobivaid parandusmeetmeid.

227 4. detsembri 2002. aasta otsus II faasi avamise kohta sisaldas lisaks rohkesti ilmseid hindamisvigu ja kaldus kõrvale kohtuotsuses Schneider I visandatud analüütilisest skeemist. Komisjoni poolt lõpuks esitatud analüüsis konkurentsi kohta kõnealustel turgudel esines sama liiki olulisi tegematajätmisi, vigu ja vastuolusid, kui olid need, mille tõttu tühistati kokkusobimatuks kuulutamise otsus.

228 Komisjon ei nõustu seisukohaga, et kontrollimenetluse uuesti alustamist I faasi staadiumis võiks käsitleda märgina pahausksusest. Schneideri taotlusel arvesse võetud lahendus oli ainus, mis võimaldas teha koondumise kohta lõplik positiivne otsus enne 5. detsembrit 2002.

229 Majandusanalüüs, mille komisjon tegi Schneiderilt saadud uuendatud andmete alusel, vastas iga punkti osas analüüsile, mis kiideti sisu osas heaks kohtuotsusega Schneider I pärast seda, kui komisjon esitas seotuse etteheite kohta täpsemad andmed.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

230 Eespool viidatud 9. märtsi 2007. aasta määruse kohtuasjas Schneider Electric *vs.* komisjon punktist 48 tuleneb, et vastupidi Schneideri väidetule oli komisjonil õigus

otsustada, et ta alustab koondumise kontrolli menetlust uuesti I faasis, et teha järeldusi eespool viidatud kohtuotsusest Schneider I, võttes nii Schneideri kaitseõiguste tagamiseks kõik vajalikud abinõud.

231 Peale selle ei ole hageja väited piisavad, tõendamaks, et Prantsuse asjaomaste valdkondlike turgude konkurentsianalüüsil, mis asub otsuses II faasi avamise kohta, on samad puudused kui need, mis puudutasid seda hinnangut koondumise mõju kohta siseriiklikel valdkondlikel turgudel väljaspool Prantsusmaad, mis oli esitatud kokkusobimatuks kuulutamise otsuses ja mis lükati kohtuotsusega Schneider I ümber.

232 Kohtuotsusega Schneider I tuvastatud analüüsivead ei mõjutanud koondumise mõju hindamist Prantsuse valdkondlikel turgudel nende turgude erilisuse tõttu.

233 Kohtuotsuse Schneider I punktide 413 ja 415 koostoimes lugemisest tuleneb, et muuta ei ole võimalik järeldust, et teatatud koondumine tekitab või tugevdab Prantsusmaal madalpingeseadmete valdkondlikel turgudel, kus kummalgi koondumisteate esitanud pooltest oli juba väga suur võim, turgu valitsevat seisundit, mis määruse artikli 2 lõike 3 tähenduses takistab märkimisväärselt tõhusat konkurentsi ühisturul või selle olulises osas.

234 Asjakohased tegurid on siinjuures turuosad, mis viitavad ühinemise tulemusena tekkiva üksuse turgu valitsevale seisundile või tema tugevnenud seisundile, madalpingeseadmete kõrgem hinnatase hulgimüügitasandil, traditsioonilise võistlevuse kadumine kahe varasema peamise turuosalise vahel ning kahe partneri kaubamärkide maine.

235 Lisaks tuleb märkida, et määruse artikli 6 lõike 1 punkti c alusel II faasi avamise otsuse tegemiseks piisab, kui esinevad tõsised kahtlused koondumise ühisturuga kokkusobivuse suhtes, kuna määruse artikli 2 lõikes 3 nõutakse komisjonilt turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise tõendamist, kui ta kuulutab koondumise ühisturuga artikli 8 lõike 3 alusel kokkusobimatuks.

236 Seega näib, et uurides kohtuotsuse Schneider I täitmiseks koondumisest tulenevaid allesjäänud konkurentsiprobleeme vaid Prantsuse valdkondlikel turgudel, mis olid veel asjassepuutuvad, ei ole komisjon ilmselgelt ja oluliselt eiranud oma kaalutlusõiguse piire.

237 Neil asjaoludel ei saa Esimese Astme Kohus nõustuda hageja argumentatsiooniga.

Kaitseõiguste rikkumine

— Poolte argumendid

238 Schneider väidab, et koondumist uuesti uurides rikkus komisjon tema kaitseõigusi, kuna Schneideril ei olnud võimalik saada teada komisjoni tehtud turutestide tulemustest ning vastata nõuetekohaselt võimalikele testides sisalduvatele raskustele.

239 Komisjon vastab, et koondumise poolte juurdepääsu novembris 2002 tehtud turuuuringute tulemustele ei ole ette nähtud kontrollifaasis, mis lõppeb otsusega II faasi avamise kohta, ning et seda juurdepääsu ei saa õigustada huvitatud isikute kaitseõiguste järgimise põhimõttega.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

240 Kuigi kaitseõigusi tuleb järgida enne mistahes sellise otsuse tegemist, mis võib mõjutada asjaomaseid ettevõtjaid, ei kujuta pärast kõnealuseid turuteste tehtud otsus II faasi avamise kohta endast Schneiderile kahju tekitavat toimingut (eespool viidatud 31. jaanuari 2006. aasta määrus kohtuasjas Schneider Electric *vs.* komisjon, punkt 76, mida on Euroopa Kohus kinnitanud eespool viidatud 9. märtsi 2007. aasta määrusega kohtuasjas Schneider Electric *vs.* komisjon, punkt 72), mille õiguspärasus sõltuks kaitseõiguste järgimisest.

241 Komisjon ei ole seega piisavalt selgelt rikkunud eraõiguslikele isikutele õigusi andvat õigusnormi, kui ta ei teavitanud Schneiderit turutestide tulemustest koondumise kontrolli menetluse I faasis, mida alustati uuesti kohtuotsuste Schneider I ja Schneider II kuulutamisele järgneval päeval.

242 Seega tuleb Schneideri väited tagasi lükata.

Novembris 2002 Schneideri väljapakutud parandusmeetmete vale, ebaõiglane ja diskrimineeriv analüüs

— Poolte argumendid

243 Schneider heidab komisjonile ette seda, et viimane leidis, et esinevad tõsised kahtlused koondumise ühisturuga kokkusobivuse suhtes määruse artikli 6 lõike 1 punkti c tähenduses, selle asemel et komisjon oleks kohaldanud artikli 2 lõikel 3 põhinevat turgu valitseva seisundi tekitamise või tugevdamise kriteeriumit, millele peaks kokkusobimatuks kuulutamise otsus artikli 8 lõike 3 kohaselt põhinema.

244 Schneider kritiseerib komisjoni samuti selle tõttu, et komisjon luges tema novembris 2002 esitatud parandusmeetmed ebapiisavaks, kuigi need oleksid Schneideri ja Legrandi tegevusalade kattumise asjaomastel turgudel kõrvaldanud sõltumatute ja jätkusuutlike ettevõtjate võõrandamise teel ainsale omandajale, pakkunud Schneideri käitumiskohustuste tulemusel laia kauba- ja kaubamärgivalikut ning lihtsamat juurdepääsu turustamisele, kõrvaldanud Schneideri seotuse igasuguse ohu ning piiranud tööstusettevõtjatest potentsiaalsete omandajate nimekirja, kes oleksid võimelised arendama võõrandatud üksust.

245 Schneideri struktuurilistele kohustustele anti laiem sisu käitumiskohustustega, mille komisjon kiitis heaks teistes koondumist puudutavates kohtuasjades ja mis lihtsustasid juurdepääsu turustamisele ning kõrvaldasid igasuguse seotuse ohu.

246 Komisjon leiab peamiselt, et ta jõudis järeldusele, et Schneideri parandusmeetmed ei võimalda kõrvaldada kõiki Prantsuse madalpingeseadmete turgudel tuvastatud

konkurentsiprobleeme ning need meetmed toovad endaga lisaks õiguskindluse puudusele, mis tuleneb Cour d'appel de Versailles' kohtuotsusest, kaasa arvukalt probleeme jätkusuutlikkuse, sõltumatuse ning võõrandatavate üksuste võime osas taastada tõhus konkurents. Komisjon hindas nende parandusmeetmete mõju turgudele, lähtudes turuosadest, kattumiste kõrvaldamisest, võõrandatavate kaubamärkide tugevusest ning Schneideri ja Legrandi positsiooni tugevusest läbirääkimistel hulgimüügiettevõtjatega.

247 Peale selle, et iga koondumist puudutav kohtuasi tõstatab erilisi konkurentsiprobleeme, oli väljapakutud käitumiskohustustel vaid väga piiratud mõju ning nende rakendamise kontroll oleks toonud endaga kaasa märkimisväärseid raskusi, võttes arvesse väga suurt arvu kaupu ja turustajaid, mille ja kelle suhtes neid kohustusi kavatseti rakendada.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

248 Esimese Astme Kohus meenutab, et nagu tuleneb eespool viidatud Euroopa Kohtu 9. märtsi 2007. aasta määruse kohtuasjas Schneider Electric *vs.* komisjon punktist 48, oli komisjon õigustatud alustama I faasis koondumise uuesti uurimist kohtuotsuse Schneider I kuulutamisele järgneval päeval.

249 Kuna komisjon otsustas koondumise selles staadiumis kontroll uuesti läbi viia, oli tal vaid võimalik, arvestades 4. detsembri 2002. aasta otsusega koondumise kontrolli II faasi avamist, kohaldada koondumise ühisturuga kokkusobivuse osas määruse artikli 6 lõike 1 punktis c sätestatud tõsiste kahtluste kriteeriumit.

250 Seega heitis Schneider ekslikult komisjonile ette, et viimane ei kohaldanud turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevdamise kriteeriumit määruse artikli 2 lõike 3 tähenduses, millele komisjon peab põhinema, kui ta teeb otsuse, mis kuulutab koondumise artikli 8 lõike 3 alusel turuga kokkusobimatuks.

251 Schneideri parandusmeetmete võime osas lahendada komisjoni tuvastatud allesjäänud konkurentsiprobleemid madalpingeseadmete valdkondlikel turgudel Prantsusmaal on selge, et Legrandi tegevusalade võõrandamine, mille pakkus välja Schneider, kujutas endast soovitatud parandusmeetmete tuuma.

252 Asjaolu, et Cour d'appel de Versailles tagastas Schneiderile Legrandi osalust puudutavad võõrandamisettepanekud, millele Legrand ei olnud andnud nõusolekut, toetas järelikult komisjoni jätkuvaid kahtlusi koondumise ühisturuga kokkusobivuse suhtes.

253 Peale selle, võttes arvesse eeskätt Schneider-Legrandi kontserni võimu Prantsusmaal, samuti kontserni tugevat kohalolekut madalpingejaotustoodete kõigis erinevates segmentides, traditsioonilise võistlevuse kadumist koondumise kahe poole vahel ning üldtuntud kaubamärkide asjaomastele pooltele kuulumist, ei nähtu, et komisjon oleks oluliselt ja ilmselgelt ületanud oma kaalutlusruumi, leides, et Schneideri parandusmeetmetest ei piisa kõigi tõsiste kahtluste kõrvaldamiseks koondumise ühisturuga kokkusobivuse osas.

254 Seega ei ole tõendatud, et Schneideri hinnangul parandusmeetmete suhtes koostatud vale, ebaõiglase ja diskrimineeriva analüüsi tagajärg oli see, et komisjoni keeldus möönmast, et need meetmed võivad hajutada tõsiseid kahtlusi, mis tal olid jätkuvalt koondumise ühisturuga kokkusobivuse osas.

255 Schneideri vastavad esitatud etteheited tuleb järelikult tagasi lükata.

256 Eespool toodust tuleneb, et mitte ükski etteheide komisjoni käitumise kui terviku kohta koondumise kontrolli menetluses ei viita eraõiguslikele isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selgele rikkumisele.

257 Neil asjaoludel ei saa komisjonile tema üldise käitumise tõttu süüks panna ei kahju suurenemist, mille põhjuseks olid Schneideri väitel kokkusobimatuks kuulutamise otsuses sisalduvad piisavalt tõsised rikkumised, ega ka kulusid, mida ta pidi kandma lahutamise menetluses või Prantsusmaal kohtus.

258 Järelikult annab pelgalt asjaolu, et Schneiderilt võeti 3. augusti 2001. aasta vastuväiteteatise ja kokkusobimatuks kuulutamise otsuse vahelise vastuolu tõttu võimalus esitada parandusmeetmed, mis suudaksid lahendada Prantsuse valdkondlikel turgudel Schneideri ja Legrandi seisundite seotuse probleemi, hagejale õiguse saada kahjuhüvitist, mis talle selle ebaseadusliku tegevuse tõttu tekkis.

259 Seega tuleb Esimese Astme Kohtul uurida, kas kokkusobimatuks kuulutamise otsuses sisalduval veal, mis võib tuua kaasa ühenduse lepinguvälise vastutuse, on piisavalt otsene põhjuslik seos selle raames esitatud kahjunõuetega.

Väidetav põhjuslik seos ühenduse õiguse piisavalt selge rikkumise, mis sisaldub kokkusobimatuks kuulutamise otsuses, ja selle raames esitatud kahjunõuete vahel

Schneiderile kuuluva osaluse Legrandis väärtuse kaotus

260 Peamine kahju, millele Schneider viitab, tuleneb rahalisest kaotusest, mis tekkis hagejale seoses kohustusega müüa osalus Legrandis soetushinnast madalama hinnaga.

261 Lahutamisotsusega, mis oli ebaseaduslik, kuna see oli rakendusmeede kokkusobimatuks kuulutamise otsuse jaoks, mis ise oli ebaseaduslik, määrati Schneiderile tähtaeg osaluse Legrandis võõrandamiseks, keelates tal neist varadest teatava osa võõrandamist eraldi.

262 Järelikult juhul, kui tähtaja jooksul, mille komisjon määras kindlaks otsusega, millel puudus õiguslik alus, ei suutnud Schneider võõrandada varasid, milleks teda kohustati loobuma kahju kandmata, nende varade väärtuse kaotuse tõttu ajavahemikul, mis jääb nende omandamise ja nõutava võõrandamise kuupäevade vahele, tuleb jõuda

järeldusele, et see kahju tulenes otseselt kohustusest täita ebaseaduslikku otsust, sõltumata muu hulgas põhjustest, miks kõnealuste varade väärtus asjaomasel ajavahemikul langes.

263 Selleks et määrata kindlaks kahju, mis tekkis ühenduse institutsiooni õigusvastase tegevuse tõttu, tuleb siiski arvesse võtta vastutuse tekkimise aluseks oleva rikkumise mõjusid, mitte aga sellise akti mõjusid, milles rikkumine sisaldub, kui institutsioon oleks võinud või pidanud õigusnormi rikkumata vastu võtma samasuguse mõjuga akti.

264 Teiste sõnadega — põhjusliku seose analüüsil ei saa võtta aluseks ebakorrektset eeldust, et ebaseadusliku akti puudumisel oleks institutsioon pidanud hoiduma tegutsemast või võtma vastu vastupidise akti, mis oleks samuti võinud omakorda olla ebaseaduslik käitumine, vaid analüüsis tuleb võrrelda olukorda, milles kolmas isik asub õigusvastase tegevuse tõttu, olukorraga, milles ta oleks olnud siis, kui institutsioon oleks tegutsenud õigusnormi järgides.

265 Juhul, kui kahju nõude hüvitamise aluseks olev õigusvastane asjaolu on seotud otsusega, millega ei anta taotlejale luba või muud soodustust, ei saa õigusvastase tegevuse mõju analüüsimisel ning tegeliku olukorra ja konstrueeritud õigusliku olukorra võrdlemisel eeldada, et tuvastatud rikkumise puudumisel peaks taotleja tingimata saama loa või muu soodustuse, mida ta taotleb.

266 Sarnaselt ei saa juhul, kui on rikutud kaitseõigusi seoses otsusega, mis kuulutab ettevõtjate ühinemise ühisturuga kokkusobimatuks, eeldada, et ilma selle rikkumiseta

oleks teatatud koondumine otseselt või kaudselt kuulutatud kokkusobivaks, vaid pigem hinnata mõjusid, mis tuvastatud rikkumisel oleks võinud otsuse reguleerimisalas olla.

267 Seega ei saa käesolevas asjas ühendusele süükspandavat kahju tuletada kokkusobimatuks kuulutamise otsuse tagajärjel tekkinud olukorra ning sellise olukorra vahelisest võrdlusest, mida iseloomustab koondumisele sõnaselgelt või vaikivalt loa andmine, välja arvatud juhul, kui ühenduse kohus suudab tuvastada, et komisjon kuulutas koondumise kokkusobimatuks oma seaduslike kohustuste otsese ja konkreetse täitmata jätmise tagajärjel.

268 Järelikult on vaja tuvastatud rikkumise ja väidetava kahju vahel piisava põhjusliku seose kohta otsuse tegemiseks hinnata kohtuotsuses Schneider I väljatoodud rikkumise mõju koondumise kontrolli menetluse käigule.

269 Kuigi kohtuotsusest Schneider I nähtub, et Schneideri kaitseõiguste piisavalt selge rikkumine tõi kaasa kokkusobimatuks kuulutamise otsuse ebaseaduslikkuse, ei saa sellest siiski järeldada, et sellise rikkumise puudumisel tulnuks koondumine lugeda ühisturuga kokkusobivaks.

270 Kohtuotsuse Schneider I punktis 465 leitakse, et meetmete osas, mis on vastavalt EÜ artiklile 233 vajalikud kokkusobimatuks kuulutamise otsuse tühistamisel viimatinimetatud otsuse õigusvastasuse tõttu (vt kohtuotsus Schneider I, punktid 462 ja 463), pidi komisjon võimaldama Schneideril ennast tulemuslikult kaitsta etteheidete eest, mille komisjon esitas madalpingeseadmete iga sellise valdkondliku turu kohta Prantsusmaal, mida koondumine puudutas, ning Schneideril vajaduse korral pakkuda välja nendele etteheidetele vastavad parandusmeetmed, et koondumise uuesti uurimise tulemusel oleks võimalik teha otsus, mis kuulutab koondumise ühisturuga kokkusobivaks.

271 Nagu Schneider ise oma repliigis möönab, ei toonud kohtuotsus Schneider I endaga kaasa selle majandusanalüüsi kehtetust, mis on esitatud kokkusobimatuks kuulutamise otsuses koondumise mõju kohta valdkondlikel turgudel Prantsusmaal.

272 Kohtuotsuse Schneider I täitmise meetmete raames pidi komisjon seega koondumise kontrolli uuesti läbi viima, välistamata võimalust, et koondumine võidaks kuulutada ühisturuga kokkusobivaks, ning kuulama hageja seotuse etteheite osas ära ning võtma arvesse parandusmeetmeid, mida võivad esitada Schneider ja Legrand, et lahendada kokkusobivuse probleemid, mis tõusetusid nende vastavate seisundite seotuse tõttu asjaomastel valdkondlikel turgudel Prantsusmaal.

273 Komisjon ei olnud kohtuotsuse Schneider I täitmisel seega ühegi menetlusnormi alusel kohustatud kuulutama koondumine ühisturuga kokkusobivaks.

274 Samuti tuleb tagasi lükata kohtuistungil hageja esitatud väide, et teatatud koondumise ühisturuga kokkusobivaks kuulutamist võis eeldada.

275 Ühenduse kohtupraktika kohaselt ei anna määrus alust eeldada koondumise ühisturuga kokkusobivaks kuulutamist ning komisjon peab iga juhtumi puhul kujundama selge seisukoha kokkusobivuse kohta ning tegema vastava otsuse (Esimese Astme Kohtu 14. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-210/01: General Electric *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-5575, punkt 61).

276 Tõsi on see, et koondumine loetakse vaikivalt ühisturuga kokkusobivaks, kui komisjon ei ole teinud otsust II faasi avamise kohta määruse artikli 10 lõikes 1 kindlaksmääratud ühekuulise tähtaja jooksul ega otsust koondumise ühisturuga kokkusobivuse kohta artikli 10 lõikega 3 kehtestatud neljakuulise tähtaja jooksul.

277 Selge on see, et kuigi käesolevas asjas ei ole tegemist neist kahest kummagi juhtumiga, lõpetas komisjon koondumise kokkusobivuse kontrolli kaks faasi korrakohaselt tähtaegu järgides ning võttis määruse asjakohastes sätetes ettenähtud meetmed.

278 Seega ei võtnud kokkusobimatuks kuulutamise otsuses tuvastatud rikkumine Schneiderilt õigust saada koondumise kokkusobivuse otsust, olgu see siis tehtud sõnaselgelt või vaikivalt, mis õigustaks, et kõiki selle õiguse ilmajäämisega seotud rahalisi tagajärgesid — eeskätt neid, mis tulenevad Legrandi varade võõrandamise kohustusest — käsitletaks ühendusele süükspandava kahjuna.

279 Sellest järeldub, et Schneider ei saa seetõttu põhjendatult väita, et kokkusobimatuks kuulutamise otsuses sisalduva vea tagajärjel tekkis talle kahju, mis on võrdne Legrandi nende varade väärtuse täieliku kaotusega, mis kuulusid hagejale seisuga 10. oktoober 2001, s.o summa vahemikus 2,483 ja 3,326 miljardit eurot, kuna puudub piisavalt otsene põhjuslik seos asjaomase kahju ja sellise rikkumise vahel, mis toob kaasa ühenduse vastutuse.

280 Kuigi hagejal ei olnud õigust nõuda koondumise ühisturuga kokkusobivaks tunnistamist, oleks hagejal siiski võinud olla reaalne võimalus saada soodne otsus, sellise võimaluse äravõtmine võinuks aga põhjustada konkreetse ja hüvitatava kahju.

281 Välistada ei saa võimalust, et esitades seotuse etteheite kohta märkusi ning tehes selliseid võõrandamisettepanekuid, mis võivad selle etteheitega seoses vähendada või kompenseerida kavandatava koondumise konkurentsivastast mõju, võis hageja sundida komisjoni hindamisvea tegemise ähvardusel kuulutama koondumine ühisturuga kokkusobivaks.

282 Nagu nähtub ka Schneideri esitatud eksperdi arvamusest väidetava kahju kindlaksmääramise kohta, on siiski keeruline kindlaks määrata sellise võõrandamise viisi ja summat, mis on vajalik koondumise ühisturuga kokkusobivaks muutmiseks ning komisjonilt loa saamiseks, et koondumine ellu viia. Veelgi keerulisem on kindlaks määrata võõrandamise ja tehingute mõju hagejale kuulunud nende varade koguväärtusele, mida parandusmeetmed hõlmasid.

283 Järelikult ei ole majanduslike parameetrite muutumiste hindamine, mis peavad tingimata kaasnema võimaliku otsusega kokkusobivuse kohta, piisavalt usaldusväärne, et seda saaks tulemuslikult kasutada kokkusobimatuks kuulutamise otsusest tuleneva olukorra võrdluses. Isegi kui oletada, et Schneider kaotas reaalse võimaluse saada kokkusobivuse otsus, on selle võimaluse ärakasutamine seotud liiga juhuslike parameetritega, et need võiksid olla veenva hinnangu ese.

284 Selles osas tuleb märkida, et esiteks võis Legrandi varade võõrandamine osutuda teostumatuks siseriigi õiguse tõttu ning teiseks on võimatu otsustada, kas Schneideri poolt varade võõrandamine mahus, mis on piisav, et hüvitada mõju, mis tuleneb tema seisundite seotusest Legrandi omadega, ei põhjusta hageja huvi kaotust koondumise suhtes.

285 Järelikult ei ole Schneideril võimalik nõuda sellise kahju hüvitamist, mis tekkis reaalse võimaluse äravõtmise tõttu säilitada Legrandi varad.

286 Seega tuleb järeldada, et toimepandud õigusrikkumise ning sellise otsuse saamise äravõtmise vahel, millega koondumine kuulutatakse ühisturuga kokkusobivaks, puudub piisavalt otsene põhjuslik seos, mis võiks kaasa tuua ühenduse vastutuse, kuna Schneider oli kohustatud võõrandama Legrandi varad, ega järelikult ka selle, et ühendusele pannakse süüks kahju, mis on võrdne nende varade väärtuse täieliku kaotusega, mis neil oli varade Schneideri poolt omandamise ja järgneva võõrandamise vahel.

287 Samadel põhjustel puudub Schneideril alus ka väita, et õigusvastane kokkusobimatuks kuulutamise otsus tegi tal võimatuks ära kasutada koondumisest saadavat sünergiat ning hävitas järelikult tema tööstusstrateegia või et otsus kahjustas tema imagot negatiivse mõju tõttu, mis oli otsusel hageja mainele.

288 Seevastu on toimepandud rikkumise ja hagejale tekkinud kaht liiki kahjude vahel piisavalt otsene põhjuslik seos, et tekiks kahjuhüvitise saamise õigus. Esimene neist kahjudest vastab kuludele, mida ettevõtja pidi kandma, et osaleda koondumise kontrolli teistkordsel läbiviimisel pärast Esimese Astme Kohtu 22. oktoobri 2002. aasta otsuse tegemist. Kahju teine liik vastab väiksemale võõrandamise hinnale, millega Schneider pidi Legrandi varade omandajaga kokku leppima, selleks et see võõrandamine lükataks edasi sellise kuupäevani, mis tagaks, et ühenduse kohtus veel pooleliolevates kohtumenetlustes ei võetaks nende eset enne otsuse tegemist.

Schneideri kantud tasud, halduskulud ja õigusabikulud

289 *Ad hoc* esindaja tasudega seotud kulude osas tuleb märkida, et esindaja nimetamise õiguslik alus on määruse artikkel 7, mille kohaselt kohustub ettevõtja, kes on nagu käesolevas asjas enne seda, kui komisjon on teinud otsuse teatatud koondumise kokkusobivuse kohta, omandanud avaliku vahetuspakkumise teel osaluse teises äriühingus, vastavalt erisätteks olevale artikli 7 lõikele 3 kasutama selle avaliku pakkumise teel saadud osalusega seotud hääleõigust vaid siis, kui komisjon on teinud selleks artikli 7 lõike 4 alusel erandi.

290 Järelikult tegi komisjon 4. detsembril 2001 selle sätte alusel Schneiderile viimase taotlusel erandi, lubades Schneideril teostada Legrandis oma osalusega seotud hääleõigust volitatud esindaja vahendusel, kelle nimetab Schneider volituse andmise lepingus sätestatud ning komisjoni heakskiidetud tingimustel.

291 Schneideril puudub seega alus väita, nagu ta tegi seda hagiavalduse punktis 149, et kokkusobimatuks kuulutamise otsusega tehti vajalikuks volitatud esindaja kaasamine, või nagu ta leidis repliigi punktis 252, et kui koondumist ei oleks ekslikult keelatud 10. oktoobril 2001, ei oleks Schneideril kunagi läinud vaja kasutada volitatud esindajat, et teostada oma õigusi Legrandi üldkoosolekul detsembris 2001, arvestades seda, et kuni selle kuupäevani oli tal Legrandi üle otsene ainukontroll.

292 Nagu juba on märgitud, ei toonud kokkusobimatuks kuulutamise otsuse tühistamine endaga automaatselt kaasa koondumise ühisturuga kokkusobivaks kuulutamist,

võttes arvesse asjaolu, et madalpingeseadmete valdkondlikel turgudel Prantsusmaal püsisid koondumisest tingitud allesjäänud konkurentsiprobleemid.

293 Õigusabi- ja pangakulude ning maksudega seotud kulude ning muude selliste halduskulude osas, mis tuli kanda lahutamise elluviimiseks komisjoni kehtestatud korra alusel, tuleb märkida, et neid kulusid ei saa samuti pidada tagajärjeks rikkumisele, mille komisjon pani toime kokkusobimatuks kuulutamise otsuse vastuvõtmisega.

294 Esiteks ei viita kokkusobimatuks kuulutamise otsuse ja järelikult lahutamisotsuse ebaseaduslikkus — nagu juba märgitud — sellele, et koondumine tulnuks kuulutada kokkusobivaks või et ettevõtjad võivad jätkata ühinemise tulemusena tekkiva üksusena. Seega ei saa eeldada, et juhul, kui institutsioon oleks teinud õiguspärase otsuse, ei oleks hageja pidanud kandma halduskulusid, mis tavaolukorras tekkisid Schneiderile varade lahutamisel.

295 Teiseks, kuigi Schneider väidab, et ta pidi lahutamisotsusega kehtestatud õigusvastase korra ning lahutamise suhtes komisjoni ülesnäidatud ilmselge leppimatuse tõttu kandma ülemääraseid kulusid, ei ole väidetava kahju see osa seotud kohtuotsuses Schneider I tuvastatud kaitseõiguste rikkumisega, vaid iseseisvate etteheidetega, mida ei ole esitatud käesolevas kohtuotsuses piisavalt tõsiste rikkumiste raames, mis tooks kaasa õiguse nõuda kahju hüvitamist.

296 Kulude osas, mis tekkisid seoses siseriigi kohtus Legrandi algatatud kohtumenetlusega, piisab, kui märkida, et hageja ise leiab, et neid kulusid ei põhjustanud õigusvastane kokkusobimatuks kuulutamise otsus, vaid komisjonile omistatav suhtumine,

millega komisjon kasvatas koondumise poolte vahelisi pingeid, kusjuures seda väidet ei käsitletud selles kohtuotsuses etteheitena, mille alusel võib tekkida ühenduse vastutus.

297 Kulud, mis tekkisid seoses ühenduse kohtu pädevusse kuuluva kohtuliku kontrolliga, tuleb lugeda kaetuks kohtukulusid käsitlevate otsusega, mis tehakse seda liiki kuludele kohalduvate menetluslike erinormide alusel menetluse lõpetamise otsuses ning kohtukulude summa vaidlustamiseks ettenähtud erimenetluse lõpus (vt eespool viidatud 29. oktoobri 2004. aasta määrused kohtuasjades T-310/01 DEP ja T-77/02 DEP: Schneider Electric *vs.* komisjon). Need menetlused välistavad samade summade või samal eesmärgil kulutatud summade nõudmise ühenduse lepinguvälise vastutuse hagis, sh nende isikute summad, kes peavad kohtuvaidluse kaotamise tõttu ise kandma oma kohtukulud, nagu see oli Schneideri puhul kohtuasjades T-48/03 ja C-188/06 P.

298 Lõpuks tuleb erinevat liiki nõustamiskulude, tasude ja halduskulude osas, mille Schneider kandis, et osaleda koondumise kontrolli teistkordsel läbiviimisel, mida peeti kohtuotsustega Schneider I ja Schneider II vajalikuks, seevastu möönda, et need on otsese ja konkreetse põhjusliku seose kaudu seotud institutsiooni ebaseadusliku tegevusega.

299 Kuna komisjon jättis 3. augusti 2001. aasta vastuväiteteatises märkimata konkurentsiprobleemi, millel põhineb kokkusobimatuks kuulutamise otsus, jäi hageja ilma võimalusest avaldada oma seisukoht ning pakkuda välja kohaseid vastumeetmeid — see on asjaolu, mis tõi kaasa kõnealuse otsuse tühistamise. Otsuse tühistamise tõttu tekkis kohustus viia uuesti läbi menetlus, mis oli just ette nähtud selleks, et oleks võimalik kuulata ära hageja vaidlusaluste etteheidete osas ning võimaldada hagejal

vajaduse korral esitada ettepanekud koondumise mõju vähendamise meetmete kohta, kuna hagejal oleks pidanud olema selline võimalus enne seda, kui komisjon tegi otsuse koondumise ühisturuga kokkusobivuse kohta.

300 Kulusid, mis tekkisid hagejale tema osalemise tõttu koondumise kontrollimisel haldusmenetluses, mida alustati uuesti kohtuotsustest Schneider I ja Schneider II tulenevalt, ei oleks tekkinud, kui komisjon oleks kohe teinud kaitseõigusi järgiva otsuse, mida ei oleks sel põhjusel tühistatud ja mis oleks kontrollimenetluse lõpetanud, kuulutades koondumise ühisturuga kokkusobivaks või kokkusobimatuks.

301 Tuleb möönda, et kui seotuse etteheide oleks esitatud 3. augusti 2001. aasta vastuväiteteatises, oleks Schneider pidanud enne seda, kui komisjon tegi otsuse koondumise ühisturuga kokkusobivuse kohta, avaldama etteheite kohta oma seisukoha ning ette valmistama vajaduse korral kohased parandusmeetmed, nagu ta tegi seda pärast selle otsuse tühistamist, ning sellele järgnevat koondumise kontrolli menetluse uuesti alustamist. Kuid raske on vastu vaielda sellele, et asjaolu, et uutel õiguslikel alustel alustati uuesti haldusmenetlust, mis kaheteist kuu eest oli lõpetatud, kujutas endast turukorraldusliku institutsiooniga diskussiooni pidava isiku jaoks vältimatult võrreldamatult suuremat koormat kui seda oli samale etteheitele vastamine esialgselt läbiviidud menetluses, mil ettevõtja ja tema nõustajad olid täielikult kursis komisjoni teenistuste koosolekute ning kirjavahetusega.

302 Sellest järeldub, et kuludel, mis tekkisid Schneiderile tema osalemise tõttu pärast kohtuotsuseid Schneider I ja Schneider II uuesti alustatud koondumise kontrolli menetlust, on komisjoni ebaseadusliku tegevusega piisav põhjuslik seos, selleks et tekiks kahjuhüvitise nõudmise õigus.

Legrandi varade võõrandamise hinna vähendamine, milles tuli Wendel-KKR-ga kokku leppida selleks, et võõrandamise tähtpäeva lükataks edasi

303 Esimese Astme Kohus peab uurima, kas kokkusobimatuks kuulutamise otsuses sisalduva rikkumise tagajärjel vähenes väärtus, millele oli Schneiderile kuuluv osalus Legrandis Wendel-KKR-iga sõlmitud võõrandamislepingus hinnatud.

304 Selge on see, et läbirääkimised Legrandi võõrandamiseks ning 26. juulil 2002 Schneideri ja Wendel-KKR võõrandamislepingu sõlmimine tulenesid otseselt 10. oktoobri 2001. aasta kokkusobimatuks kuulutamise otsusest, mis, olles küll õigusvastane, ei avaldanud siiski oma kõiki õiguslikke mõjusid kuni selle tühistamiseni 22. oktoobri 2002. aasta kohtuotsusega Schneider I.

305 Schneider oli selle otsuse tõttu sunnitud jätkama Wendel-KKR-iga läbirääkimisi oma osaluse Legrandis võõrandamiseks ning lõpetama need isegi enne selle otsuse peale esitatud tühistamishagi osas lahendi tegemist, selleks et hoiduda hilisemast kohustusest — oletusel, et hagi jäetakse rahuldamata — alustada ja lõpetada võõrandamise üle läbirääkimisi tingimustes, mis on tema huvide kaitsmisel algusest peale ebasoodsad, kuna need läbirääkimised tuleks seega lõpule viia väga lühikese ajavahemiku jooksul, võttes arvesse asjaolu, et lahutamise tähtaeg lõppes 5. veebruaril 2003 ning puudus kindlus, et komisjon seda tähtaega uuesti pikendaks.

306 Järelikult oli Schneider kokkusobimatuks kuulutamise otsuse tõttu sunnitud kindlaks määrama 26. juulil 2002 sõlmitud võõrandamislepingus Legrandi võõrandamise hinna ning samas tagama endale selle, et võõrandamise tegelikku läbiviimist pikendataks kuni 10. detsembrini 2002.

307 See kuupäev järgnes piisavalt pika ajavahega kohtuotsuse Schneider I kuulutamise eeldatavale kuupäevale, kuna see kohtuotsus pidi tehtama kiirendatud menetluses, selleks et Schneideril oleks võimalik saada kas tema tühistamishagi rahuldamata jätmisel kinnitus vaidlusaluse otsuse õiguspärasuse kohta või vastupidisel juhul — kui otsus tühistatakse, mis ka hiljem juhtus — tagada, et komisjon viib veel uuesti läbi koondumise kontrolli uute parandusmeetmete alusel, mille tulemusel võidakse teha lõplik otsus, millega õiguspäraselt kuulutatakse koondumine ühisturuga kokkusobivaks.

308 Seega asjaolu tõttu, et kokkusobimatuks kuulutamise otsuses oli kaks rikkumist, mis võisid Schneiderile näida ilmsed, ning et ta soovis õiguspäraselt saada koondumise ühisturuga kokkusobivaks kuulutamise seaduslikku otsust, oli Schneider sunnitud uuesti läbi rääkima ning sõlmima 26. juulil 2002 Legrandi võõrandamislepingu ja pikendama selle võõrandamise tegeliku läbiviimise tähtaega kuni 10. detsembrini 2002.

309 Lisaks ei nähtu toimikust, et võõrandamisleping võidi allkirjastada enne 26. juulit 2002, isegi kui vaidlusalune otsus ei oleks Schneiderile näinud ilmseid rikkumisi sisaldavana, mille kinnitamist taotles hageja Esimese Astme Kohtult.

310 Alates 10. oktoobrist 2001 tuleb arvesse võtta kokkusurumatut tähtaega, mis oli vajalik selleks, et luua ja rakendada terviklikud rahalised mehhanismid Legrandi tasandi varade müügiks, nagu see nähtub Schneideri pingutustest, et saada komisjonilt lahutamise kuuekuulise esialgse tähtaja pikendust.

311 Selle kohustuse tõttu lükata edasi Legrandi müügi tegelik läbiviimine, mis oli tingitud Schneideri õiguspärasest soovist saada koondumise ühisturuga kokkusobivaks

kuulutamise seaduslik otsus, mis viis hageja ja Wendel-KKR vahelise kokkuleppeni, et vähendatakse Legrandi varade võõrandamise hinda võrreldes hinnaga, mille hageja oleks saanud juhul, kui lõplik müük oleks toimunud ilma kokkusobimatuks kuulutamise otsuseta, mis algselt näis sisaldavat kahte ilmset rikkumist.

312 Tuleb möönda, et Legrandis osaluse tegeliku müügi edasilükkamine kuni 10. detsembrini 2002 tähendas seda, et Wendel-KKR-ile tuli hüvitada Legrandi osaluse väärtuse languse riisiko, mis lasus Wendel-KKR-il, kui ta nõustus tähtaja edasilükkamisega, isegi kui see toimus üksnes tööstusettevõtjate aktsiate hindade ebasoodsa muutumise tõttu ajavahemikul, mis jäi võõrandamislepingu allkirjastamise ning müügi tegelikuks läbiviimiseks lepinguosaliste kokkulepitud lõpptähtpäeva vahele.

313 Selles osas tuleb märkida, et hagiavalduse lisas 29 esitatud eksperdi arvamus viitas täpsemalt Schneideri puhul õige aja möödalaskmisele, kuna Schneideril ei olnud võimalik valida Legrandi müümise kuupäeva.

314 Vastutasul, millel on võõrandamise hinna vähendamise vorm, puudub seos võõrandamislepingus sisalduva lepingu lõpetamise hüvitisega, mis vastab hinnale, mille Schneider peaks maksma, kui ta ütleks võõrandamislepingu ise üles.

315 Neil asjaoludel tuleb leida, et kokkusobimatuks kuulutamise otsuses kaitseõiguste rikkumisel on piisavalt otsene seos võõrandamislepingus Legrandi müügi tegeliku läbiviimise lõpptähtpäeva edasilükkamisega 10. detsembrile 2002, kuna see edasilükkamine oli vältimatu, selleks et Schneider saaks tulemuslikult teostada kõigil temasugustel olemasolevat õigust õiguspäraselt saada korrakohaselt teatatud koondumise

ühisturuga kokkusobivaks kuulutamise seaduslik otsus ning vajaduse korral olla ära kuulatud menetluses, mis annab talle vajalikud tagatised.

316 Järelikult tuleb ühenduse õiguse selget rikkumist, mille Esimese Astme Kohus tuvastas, vaadelda sellisena, et sellega on piisavalt otseses põhjuslikus seoses kahju, mis Schneiderile tekkis Legrandi võõrandamise hinna vähenemise tõttu, mis tulenes Wendel-KKR-le võõrandamise tegeliku toimumise edasilükkamisest.

317 Kõigist eelnevatest kaalutlustest lähtuvalt tuleb ühenduse õiguse piisavalt selget rikkumist, mis sisaldub kokkusobimatuks kuulutamise otsuses, vaadelda sellisena, et sellega on piisavalt otseses põhjuslikus seoses esiteks kulud, mida Schneider kandis oma osalemise tõttu koondumise kontrolli puudutavas haldusmenetluses, mida alustati uuesti järgmisel päeval pärast kohtuotsuste Schneider I ja Schneider II kuulutamist, ning teiseks Legrandi varade võõrandamise hinna vähenemine, mis tuli Wendel-KKR-le tagada selleks, et võõrandamise tähtpäeva lükataks edasi.

Kaks kahjunõuet ja nende hindamine

318 Tuleb meenutada, et 11. detsembri 2003. aasta määrusega võttis Esimese Astme Kohus tarvitusele menetlust korraldava meetme, piirates kohtuvaidluse ühenduse lepinguvälise vastutuse põhimõtte ning kahju hindamise metodoloogiaga.

319 Mis puudutab kulusid, mis Schneideril tekkisid seetõttu, et ta osales koondumise kontrolli uuesti alustatud menetluses, siis tuleb märkida, et seoses lahutamist puudutava haldusmenetluse, hagide kohtuasjades T-310/01, T-77/02 ja T-77/02 R ning lõpuks koondumise kontrolli menetluse uuestialustamisega tekkisid hagejal kulud, mille kohta ta esitas üldise hinnangu oma hagiavalduse punktis 150.

320 Selleks et määrata kindlaks summa, mille ulatuses komisjon peab Schneiderile kontrollimenetluse uuestialustamisega kaasnenud kulud hüvitama, tuleb eelmises punktis viidatud kogukuludest maha arvata kõik kulud, mis Schneideril tekkisid kohtuasjades T-310/01, T-77/02 ja T-77/02 R, eespool punktis 293 viidatud kulud ning lõpuks kulud, mis Schneideril oleksid vältimatult tekkinud seotuse parandusmeetmete tõttu, mis ta oleks igal juhul pidanud enne kokkusobimatuks kuulutamise otsuse vastuvõtmist välja pakkuma, kui see otsus oleks vastu võetud tema kaitseõigusi järgides.

321 Poolte ülesanne on anda Esimese Astme Kohtule kolme kuu jooksul alates käesoleva kohtuotsuse kuulutamisest teada selle kahjunõude summa, mis on kindlaks tehtud ühisel kokkuleppel vastavalt eelmises punktis nimetatud arvutamismeetodile, või esitada Esimese Astme Kohtule sama tähtaja jooksul oma nõuded koos arvutustega.

322 Kahju, mis vastab Legrandi Wendel-KKR-le võõrandamise hinna vähenemisele, mis tulenes sellest, et Legrandi omandajale müümise tegelik toimumine lükati edasi 10. detsembrini 2002, võrdub Legrandi loovutushinna, mille lepingupooled antud juhul kokku leppisid, ja selle hinna vahega, mille Schneider oleks võinud omandajalt saada, kui tal oleks koondumise kontrolli esimese menetluse lõppedes 10. oktoobril 2001 olnud õiguspärane otsus koondumise kokkusobivuse kohta.

323 Seega tuleb ühenduselt välja mõista hüvitis konkreetse ja hinnatava kahju eest, mis hagejale seetõttu on tekkinud.

324 Selleks et hinnata kahju, mis hagejale tekkis Legrandi võõrandamise hinna vähenemise tõttu, milles hageja pidi Wendel-KKR-ga kokku leppima vastutasuks Legrandi omandajale müümise tegeliku toimumise 10. detsembrini 2002 edasilükkamise eest, tuleb vastavalt kodukorra artikli 65 punktile d, artikli 66 lõikele 1 ja artiklile 70 määrata ekspertiis, olles poolte seisukohad eelnevalt ära kuulanud ja olles neilt eksperdi valiku kohta arvamust küsinud.

325 Sel eesmärgil edastatakse eksperdile tõestatud ärakirjad 26. juuli 2002. aasta võõrandamislepingust ja 1. oktoobri 2003. aasta eksperdiarvamusest Schneideri väidetava kahju kindlaksmääramise kohta, mis asuvad vastavalt hagiavalduse lisades 8 ja 29.

Schneideri osa oma kahju tekkimises

Poolte argumendid

326 Komisjon leiab, et Schneider valis ühenduse ettevõtjate koondumise kontrolli seisukohast suure riisikoga õiguskaitsevahendi, kuigi Prantsuse õigusest tulenevalt oli tal Legrandile lähenemise võimalusi, millest peab küll komisjoni teavitama, kuid millega ei kaasne avaliku vahetuspakkumise korraldamise kohustust.

327 Schneider vastab, et valitud vahend oli ainuvõimalik, kuna vastasel juhul oleks kahjustatud koondumise majanduslikku mõju ja turvalisust, ning et miski ei võimaldanud ette näha seda, et komisjon on põhimõtteliselt selle vastu, ega ka seda, et tema kaitseõigusi hakatakse rikkuma.

Esimese Astme Kohtu hinnang

328 On selge, et Schneider omandas Legrandi aktsiad avaliku vahetuspakkumise teel, tuginedes erandile, mille määruse artikli 7 lõige 3 teeb koondumiste peatavast mõjust, mis tuleneb määruse sätetest.

329 Omandades sel viisil nii Prantsuse kui ühenduse konkurentsiõiguse seisukohast täiesti seaduslikult Legrandi üle kontrolli määruse artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses, võttis Schneider samas ka riisiko, et koondumise kontroll viib määrusega kehtestatud tähtaja lõppedes otsuseni, millega tuvastatakse õiguslikult korrektse koondumise ühisturuga kokkusobimatus, ja vastava kohustuseni lahutada juba ühinenud ettevõtjate varad.

330 Võttes arvesse teostatud ühinemisest tuleneva koondumise ulatust ja majandusliku võimu märgatavat tugevnemist, mis sellega kaasnes kahe juhtiva turuosalise jaoks, kes tegutsevad madalpingeseadmete valdkondlikel turgudel Prantsusmaal, ei saanud Schneiderile teadmata olla asjaolu, et teostatud ühinemise puhul oli vähemalt oht luua või tugevdada turgu valitsevat seisundit ühisturu olulises osas ning et sel juhul komisjon keelab koondumise vastavalt määruse artikli 2 lõikele 3.

331 Koondumise poolte võim Prantsuse valdkondlikel turgudel ja kahe partneri seisundi tugevnemine pärast ühinemist nähtub vormi CO 12. detsembri 2000. aasta projekti lisadest 7–17, mis ei ole enam konfidentsiaalsed (Esimese Astme Kohtu neljanda koja esimehe 21. veebruari 2006. aasta määrus, mis on tehtud käesolevas kohtuasjas, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 25) ja milles koondumisteate esitanud pooled esitasid protsentides väljendatuna Prantsuse valdkondlike turgude osad, mis sektori peamistel ettevõtjatel olid 1999. aasta majandusaastal, järgmiselt:

Segmendid	Schneider	Cible	Hager	Siemens	ABB
Segment 1 Peajaotusseadmed	32	—	—	2	2
Segment 2 Jaotuskilbid	30	7	2	0	1
Segment 3 Kaablikarbikud	—	—	4	—	—
Segment 4 Lõppkilbid	32	15	15	0,1	1
Segment 5 Ultraterminal	9	67	3	—	—
Segment 5.A.1 Pistikud ja lülitid	6	87	—	—	—
Segment 5.A.2 Kontrollsüsteemid	—	—	—	—	—
Segment 5.A.3 Turvasüsteemid	—	—	—	—	—
Segment 5.A.4 Kommunikatsioonivõrgud	—	—	—	—	—
Segment 5.B Seadistussüsteemid	31	66	—	—	—
Segment 5.C Kaabeldised	—	38	10	—	—

332 Sellest järeldub, et Schneider ise aitas kaasa oma kahju tekkimisele, kui ta võttis reaalse riski, et õiguslikult korrektne koondumine kuulutatakse hiljem kokkusobimatuks, ning järelikult arvestas võimalusega, et ta peab omandatud varad ära müüma (vt selle kohta Euroopa Kohtu 7. novembri 1985. aasta otsus kohtuasjas 145/83: Adams *vs.* komisjon, EKL 1985, lk 3539, punkt 54).

333 See kaalutlus ei kehti siiski kahju osas, mis Schneiderile tekkis seetõttu, et ta osales koondumise kontrolli puudutavas uuesti alustatud haldusmenetluses, kuna see osalemine ei sõltunud koondumise toimumise kuupäevast.

334 Neil asjaoludel hinnatakse kohtuasja puudutavaid andmeid õigesti, kui hageja tunnistatakse vastutavaks kolmandiku osas hüvitamisele kuuluvast kahjust, mis talle tekkis võõrandamishinna vähenemisest, milles ta Wendel-KKR-iga kokku leppis.

335 Kõigist eelnevatest kaalutlustest lähtuvalt tuleb komisjoni kohustada vastavalt eespool määratletud tingimustele hüvitama esiteks kulud, mis Schneideril tekkisid seetõttu, et ta osales koondumise kontrollimenetluses, mida alustati uuesti pärast kohtuotsuseid Schneider I ja Schneider II, ning teiseks kaks kolmandikku kahjust, mis Schneiderile tekkis seoses sellega, et ta leppis Wendel-KKR-iga kokku Legrandi võõrandamishinna vähendamises.

Intress

Poolte argumendid

336 Schneider palub, et tema kasuks mõistetaks välja intress 4% aastas, mida väljamõistetud hüvitise summa on kogunud alates selle tekkimisest 4. detsembril 2002, s.o

kuupäevast, mil tehti otsus II faasi avamise kohta, kuni käesoleva menetluse lõpetava kohtuotsuse kuulutamiseni.

337 Määra 4% tuleb kohaldada ka viivise suhtes, mida hakatakse väljamõistetud hüvitise summalt arvutama alates tehtava kohtuotsuse kuulutamisest.

338 Komisjon väidab, et Schneider ei ole tõendanud, et ta on sattunud erandlikku olukorda, mis annaks talle õiguse intressile. Parimal juhul võib hüvitise summalt arvutada viivist alates kohtuotsuse kuulutamisest.

339 Komisjon jätab endale ka õiguse vaidlustada hageja nõutava liiga suure 4-protsendilise määra.

Esimese Astme Kohtu hinnang

340 Esimese Astme Kohus leiab, et nagu nähtub liikmesriikide seaduste ühistest üldprintsiipidest, millele viitab EÜ artikli 288 teine lõik, on intressinõue kahju hüvitamise hagi korral üldjuhul lubatav (eespool viidatud kohtuotsus Dumortier Frères jt *vs.* nõukogu, punkt 25).

341 Õigussubjektile ühenduse asutuste õigusvastase tegevuse tõttu tekkinud kahju hüvitamise eesmärk on taastada kannatanu vara võimalikult suures ulatuses.

342 Järelikult juhul, kui — nagu käesolevas asjas — on täidetud ühenduse lepinguvälise vastutuse tingimused, ei saa ühenduse kohus jätta tähelepanuta ebasoodsaid tagajärgi, mis tulenevad kahju tekkimise kuupäeva, s.o 10. detsembri 2002, mil tegelikult toimus Legrandi võõrandamine Wendel-KKR-le, ja hüvitise maksmise kuupäeva vahel kulgevast ajast, kuna tuleb arvesse võtta täheldatud inflatsiooni (Euroopa Kohtu 3. veebruari 1994. aasta otsus kohtuasjas C-308/87: Grifoni *vs.* Euratom, EKL 1994, lk I-341, punkt 40 ning Esimese Astme Kohtu 13. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-260/97: Camar *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2005, lk II-2741, punkt 138).

343 Selle ajavahemiku lõpp, mis annab õiguse rahaliseks ümberhindamiseks, peab üldjuhul olema sama, mis hagejale tekkinud kahju hüvitamise kohustuse tuvastava kohtuotsuse kuupäev (Euroopa Kohtu 19. mai 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-104/89 ja C-37/90: Mulder jt *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 1992, lk I-3061, punkt 35 ning eespool viidatud kohtuotsus Camar *vs.* nõukogu ja komisjon, punktid 142 ja 143).

344 Kuna kohtuotsuse kuupäeval ei ole hüvitisnõude summa konkreetne ega tuvastatud objektiivsete tegurite alusel kindlaks määratav, ei saa viivist arvutada alates sellest kuupäevast, vaid üksnes viivitamise korral ja kuni summa täieliku tasumiseni alates selle kohtuotsuse kuulutamise kuupäevast, millega määratakse kindlaks tekkinud kahju suurus.

345 Sellest lähtuvalt tuleb hagejale alates 10. detsembrist 2002 võlgnetava hüvitise summa ümber hinnata kuni selle kohtuotsuse kuulutamise kuupäevani, millega määratakse kindlaks kahju suurus, ning seejärel sellele lisada viivis alates kõnealusest kuupäevast kuni summa täieliku tasumiseni.

346 Kohaldatav viivise määr arvutatakse Euroopa Keskpanga poolt põhiliste refinantseerimisoperatsioonide jaoks kinnitanud määrade alusel, mis kehtisid kummaski asjassepuutuvas ajavahemikus, ning nendele lisatakse kaks protsenti, tingimusel, et määr ei ole suurem kui 4%, mida hageja oma nõuetes kohaldada palus (kohtuotsus Mulder jt *vs.* nõukogu ja komisjon, punkt 342, punkt 35).

Nõue suurendada hüvitist siseriikliku maksu võrra

Poolte argumendid

347 Schneider palub väljamõistetavat hüvitist suurendada maksu võrra, mis tal tuleb hüvitise summalt tasuda.

348 Komisjon vastab, et maksubaasi puudumise tõttu ei ole mõeldav selliste maksualaste kulude hüvitamine, mis ei kuulu enam kahju arvutamise kriteeriumide metodoloogia alla, vaid nende kriteeriumide sisulise kaalumise valdkonda.

Esimese Astme Kohtu hinnang

349 Esimese Astme Kohus leiab, et väljamõistetavat hüvitist ei saa suurendada siseriikliku maksu võrra, mida tulevikus sellelt summalt võidakse nõuda.

350 Tuleb märkida, et vastavalt eksperdiarvamusele, mille Schneider esitas oma hagiavalduse lisas 29, ei ole kindel, et Esimese Astme Kohtu poolt välja mõistetavat hüvitist maksustatakse.

351 Igal juhul tuleb seda suurendamise nõuet pidada enneaegseks, kuna puuduvad andmed nii väljamõistetava hüvitise summa kohta kui ka maksumäära kohta, mida liikmesriigi maksuamet võimaliku maksustamise korral kohaldab.

352 Seega tuleb igal juhul jätta rahuldamata nõue suurendada hüvitist siseriikliku maksu võrra, mida hüvitiselt võib-olla tuleb tasuda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (neljas koda laiendatud koosseisus)

enne asja lõplikku lahendamist

otsustab:

1. **Mõista Euroopa Ühenduselt välja hüvitis esiteks kulude eest, mis Schneider Electric SA-l tekkisid seetõttu, et ta osales koondumise kontrolli uuesti alustatud menetluses, mis viidi läbi pärast Esimese Astme Kohtu 22. oktoobri 2002. aasta otsuste kohtuasjades T-310/01 ja T-77/02: Schneider Electric *vs.* komisjon kuulutamist, ning teiseks kahe kolmandiku kahju eest, mis Schneider Electricule tekkis Legrand SA võõrandamise hinna vähendamise tõttu, milles Schneider Electric pidi omandajaga kokku leppima vastutasuks Legrandi müügi tegeliku toimumise tähtpäeva 10. detsembrini 2002 edasilükkamise eest.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Pooled annavad Esimese Astme Kohtule kolme kuu jooksul alates käesoleva kohtuotsuse kuulutamisest teada esimese kahjunõude summa, mis on kindlaks tehtud ühisel kokkuleppel vastavalt käesoleva otsuse punktis 320 nimetatud meetodile.**

4. Sellise kokkuleppe puudumise korral esitavad pooled Esimese Astme Kohtule sama tähtaja jooksul oma nõuded koos arvutustega.

5. Selleks, et hinnata Schneider Electricu teise kahjunõude summat, millele on viidatud eespool punktis 1, korraldatakse ekspertiis.

6. Schneider Electricul ja komisjonil palutakse esitada oma arvamus eksperdi valiku kohta või pakkuda Esimese Astme Kohtule välja nimekiri ekspertidest, kelle hulgast Esimese Astme Kohus võib ühe eksperdi määrata.

7. Ekspertiisi läbiviimiseks edastab Esimese Astme Kohtu kantselei eksperdile tõestatud ärakirjad hagiavalduse lisadest 8 ja 29.

8. Eksperdil palutakse oma arvamus esitada tähtaja jooksul, mis määratakse kindlaks hiljem.

9. Esimese Astme Kohtu kantselei edastab eksperdiarvamuse pooltele.

10. Hüvitis hinnatakse ümber ning sellele lisatakse viivis vastavalt käesoleva otsuse punktides 345 ja 346 määratletud kriteeriumidele.

11. Kohtukulude osas tehakse otsus hiljem.

Legal Wiszniewska-Białecka Vadapalas

Moavero Milanesi Wahl

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 11. juulil 2007 Luxembourgis.

Kohtusekretär President

E. Coulon H. Legal

Sisukord

Õiguslik raamistik ..... II - 2253

Vaidluse taust ..... II - 2256

Menetlus ja poolte nõuded ..... II - 2278

Vastuvõetavus ..... II - 2280

Poolte argumendid ..... II - 2280

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2281

Põhiküsimus ..... II - 2283

Poolte peamised põhjendused ..... II - 2283

Esimese Astme Kohtu esialgsed kaalutlused ..... II - 2287

Kokkusobimatuks kuulutamise otsuses sisalduvad rikkumised ..... II - 2290

Koondumise mõju analüüsis tuvastatud puudused ..... II - 2290

— Poolte argumendid ..... II - 2290

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2291

Schneideri kaitseõiguste rikkumine ..... II - 2294

— Poolte argumendid ..... II - 2294

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2295

Komisjoni käitumisest tulenevad muud rikkumised, mis võisid suurendada kahju, mis väidetavalt tekkis kokkusobimatuks kuulutamise otsuse tõttu, või mis võisid põhjustada eraldiseisvat kahju ..... II - 2299

Õiglase käitumise puudumine ..... II - 2299

— Poolte argumendid ..... II - 2299

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2301

Schneideri õiguse olla erapooletu võimu poolt ärakuulatud rikkumine ..... II - 2303

— Poolte argumendid ..... II - 2303

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2304

Komisjoni väljendatud leppimatus Schneideri ja Legrandi lahutamise viisi kindlaksmääramisel ..... II - 2306

— Poolte argumendid ..... II - 2306

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2308

Koondumise poolte vaheliste pingete ärakasutamine ..... II - 2311

— Poolte argumendid ..... II - 2311

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2312

Komisjoni poolt oma ainupädevuse eiramine ..... II - 2313

— Poolte argumendid ..... II - 2313

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2313

Hea usu puudumine kohtuotsuse Schneider I täitmisel ..... II - 2314

— Poolte argumendid ..... II - 2314

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2315

Kaitseõiguste rikkumine ..... II - 2317

— Poolte argumendid ..... II - 2317

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2318

Novembris 2002 Schneideri väljapakutud parandusmeetmete vale, ebaõiglane ja diskrimineeriv analüüs ..... II - 2319

— Poolte argumendid ..... II - 2319

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2320

Väidetav põhjuslik seos ühenduse õiguse piisavalt selge rikkumise, mis sisaldub kokkusobimatuks kuulutamise otsuses, ja selle raames esitatud kahjunõuete vahel ... II - 2323

Schneiderile kuuluva osaluse Legrandis väärtuse kaotus ..... II - 2323

Schneideri kantud tasud, halduskulud ja õigusabikulud ..... II - 2330

Legrandi varade võõrandamise hinna vähendamine, milles tuli Wendel-KKR-ga kokku leppida selleks, et võõrandamise tähtpäeva lükataks edasi ..... II - 2334

Kaks kahjunõuet ja nende hindamine ..... II - 2337

Schneideri osa oma kahju tekkimises ..... II - 2339

Poolte argumendid ..... II - 2339

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2340

Intress ..... II - 2342

Poolte argumendid ..... II - 2342

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2343

Nõue suurendada hüvitist siseriikliku maksu võrra ..... II - 2345

Poolte argumendid ..... II - 2345

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2346